

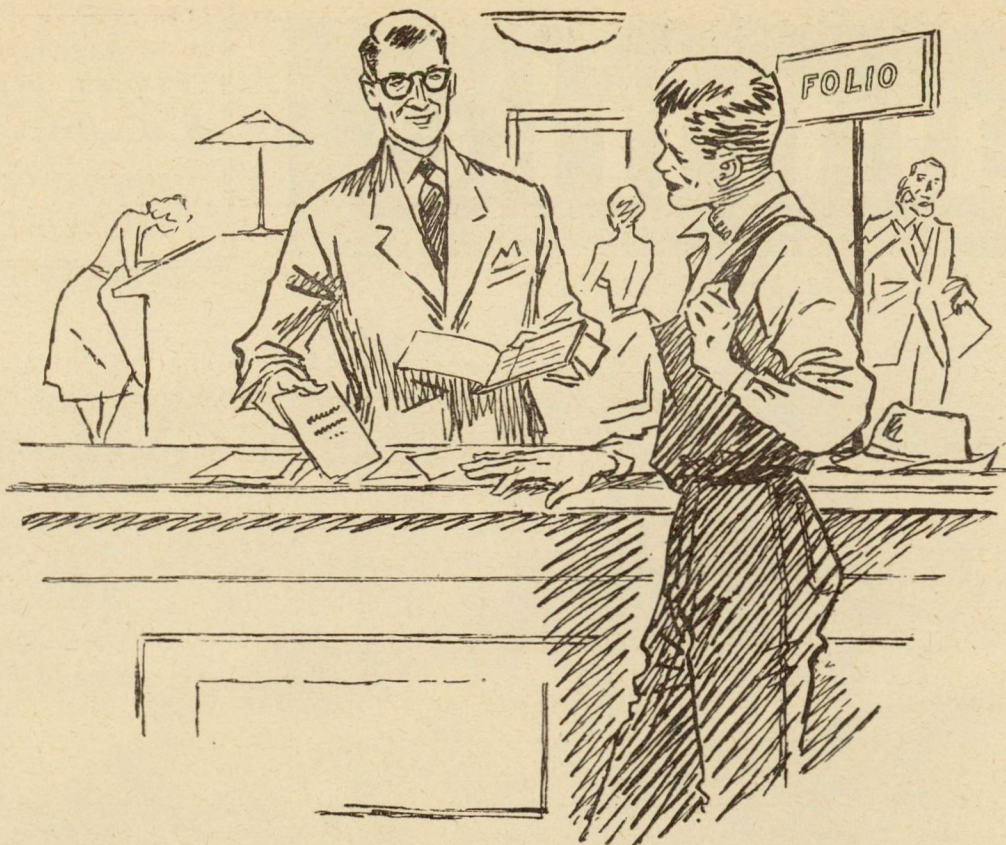
Samvirke

HVORDAN
BLIVER POLIO-
VACCINEN TIL?
—
ZIGØJNERNE
FORSVINDER

1. november 1955 - 28. årgang nr. 19 - Oplag A-B

Grønlands kulbrud Kutlignat Tegning af Alex Secher. — Se midtsideartiklen: Gensyn med Grønland

....Hvilken konto skal *DE* have?

I Andelsbankens 120 ekspeditionssteder landet over er i banklokalerne ophængt tavler, hvorpå de til enhver tid gældende rentesatser for bankens forskellige indskudskonti er anført. Der findes i banken en kontoform til ethvert formål, og vi henstiller til vore kunder, at de, før indskud foretages, rådfører sig med bankens medarbejdere, der vil vejlede hver enkelt, således at den pågældende får netop den konto, der passer bedst til hans specielle formål og ønsker om rente. Vi bringer i dette og følgende numre af Samvirke en oversigt over bankens forskellige indskudsformer.

FOLIO

er en udpræget forretningskonto, hvortil der udleveres checks. På kontoen kan de indsatte beløb hæves uden opsigelse, og kontohaveren kan til enhver tid få en udskrift af kontoen med specifikation over de af ham udstedte og af banken indløste checks.

Da pengene på folio som nævnt kan hæves når som helst, kan banken ikke frugtbar gøre disse midler i større udstrækning, men må holde dem disponible som kassebeholdning,

og dette er hovedårsagen til, at folioindskud kun forrentes med en forholdsvis lav rente.

CHECK-KONTO

er i virkeligheden også en slags foliokonto, men den er særlig egnet for privatpersoner, som lader deres indtægter indgå på kontoen, betaler deres udgifter med checks, og som ønsker at få et nøjagtigt ført regnskab over disse poster i form af den kontoudskrift, der gratis leveres af banken efter ønske. Check-konto kan med særlig fordel benyttes af landmanden, idet denne kan træffe aftale med de forskellige aftagere af hans produkter om at lade betalinger indgå direkte på hans konto. Renten af indestående på check-konto er som regel noget højere end renten på folio-konto, hvilket har sin forklaring deri, at banken regner sådanne indskud for værende af noget mere stabil karakter end folioindskud.

Læs i næste nummer omtalen af bankens øvrige indskudsformer.

ANDELSBANKEN

A. m. b. A.

DE ÆDER LØS AF DERES EGEN FAMILIE

Det er ikke bare regnorme, der lever i jorden lige under vore fødder. Der findes myriader af mikroskopisk små dyr, hvis tal og levevis man slet ikke har nogen klar forestilling om, men som ikke des mindre spiller en betydelig rolle for hele det planteliv, man ikke umiddelbart sætter i forbindelse med den slags småvæseners gøren og laden.

Men man får en forestilling om denne mikrofaunas betydning ved at betragte *nematoderne*, nogle bittesmå rundorme, hvis livsmønster og livsvaner dr. phil. C. Overgaard Nielsen, Molslaboratoriet, har gjort til genstand for indgående studier.

Der er omkring et hundrede forskellige arter inden for nematodernes familie, og det store flertal af disse arter er i stand til at klare sig næsten i alle slags jord. De holder til i de øverste jordlag, nærmere bestemt i de vandfyldte små hulrum, der findes, hvor jordpartiklerne mødes. Der er uhyre stor livskraft i disse småorme. Ikke blot tumler de sig med liv og lyst i alle forekommende temperaturer, men kan

i indtørret skikkelse tåle mere end et par hundrede graders kulde og dog bevare livet. Det er helt eventyrligt.

Forskrækkelige rovdyr

Man var tidligere tilbøjelig til at mene, at der rundt regnet var et hundrede stykker af disse rundorme pr. kvadratmeter jord. De seneste undersøgelser har vist, at dette tal må rundes en smule op. Der er rimeligvis omkring en halv snes millioner!

I græsmarker lever nematoderne tættest. I meget tørre lokaliteter er der færrest af dem. Men så små er de, at selv hvor de lever allertættest, vejer det antal, der kan samles inden for en kvadratmeter jord, kun knap 18 gram.

De forskellige arter nematoder har hver deres særlige levevis. Nogle suger på planterødder og svampe, andre holder sig til alger. En meget stor gruppe er *rovdyr*, for så vidt som de lever af bakterier, og endelig er en mindre gruppe rovdyr i ordets klassiske forstand, idet de lever af andre smådyr i jorden, heriblandt andre medlemmer af deres egen meget store familie.

★ ★ ★ ★

Hovedstadens Brugsforening bygger en af sine største butikker

Hovedstadens Brugsforening vil om ca. halvandet år kunne indvi en stor moderne forretningsejendom på hjørnet af Amagerbrogade og Christian IIs Allé.

Ejendommen kommer først og fremmest til at rumme en af HBs allerstørste butikker — et supermarked, der skal omfatte langt de fleste grene inden for fødevarerbranchen — alt samlet i den samme butik.

HB har modtaget de fornødne byggetilladelser, og i begyndelsen af oktober tog håndværkerne fat på at bryde de to villaer, der hidtil har ligget på grunden, ned. Den første del af selve opførelsesarbejdet vil blive gennemført som vinter-byggeri.

Foruden den store HB butik kom-

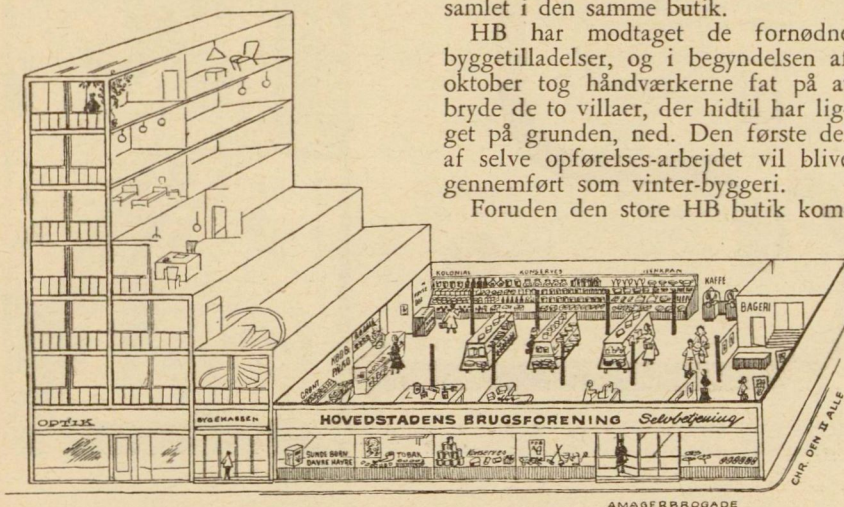
Hvilken betydning

Nematoderne er meget forslugne. Man har beregnet, at eet gram nematode forbruger lige så megen ilt som ti gram regnorm — jo mere man konsumerer, des stærkere må ens stofskifteproces blive. Og hermed nærmer vi os spørgsmålet, hvad disse småvæsener betyder for den større livsproces.

Nematodernes betydning beregnes netop ud fra deres store iltforbrug, og det har vist sig, at inden for en såkaldt vegetationsperiode (100 dage) forbrændes der af nematoder helt op til 27 kg kvælstof pr. hektar.

Nu siger sådan et tal ikke så meget, om det blot uden videre stikkes ud. Men måske det klarer lidt op med et konkret eksempel. På en hektar jord forbruger nematoderne ikke mindre end 3—5 kg kvælstof, hvilket vil sige omkring en tiendedel af de kvælstofmængder, en rug-afgrøde kræver. Og de årlige værdier er endnu større.

Man kan altså ikke uden videre se bort fra disse små nematoders betydning for livsudfoldelsen i naturen. Og jordfaunaen som sådan vil rimeligvis i kommende år danne basis for adskillige naturvidenskabelige disputater. Der er nok at tage fat på. Så vidt man kan skønne, andrager nematoderne nemlig kun ca. 1 — een — pct. af det totale dyreliv i jorden.

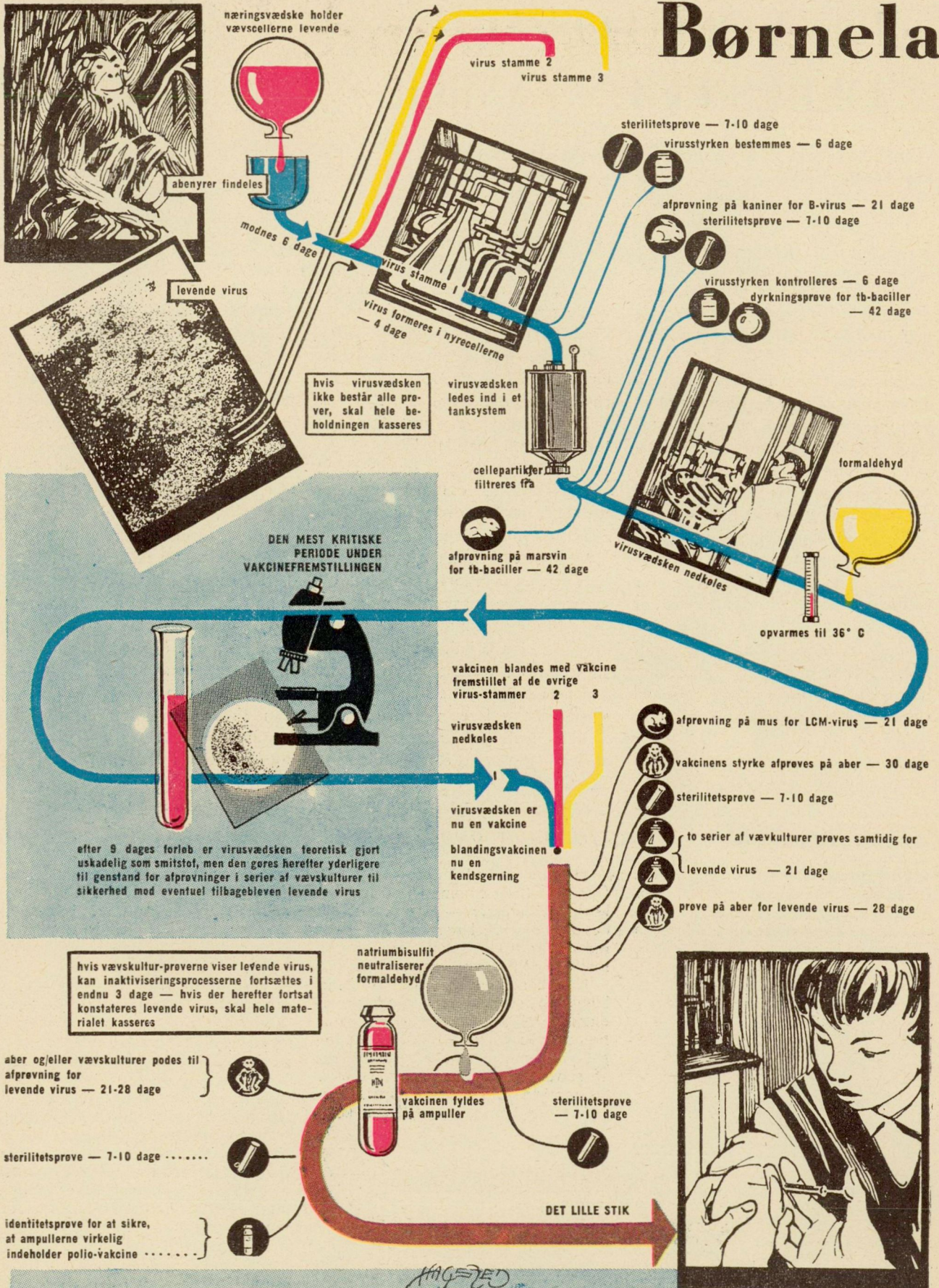

mer ejendommen til at rumme en afdeling af „Sygekassernes Optik“, en række sygekassekontorer, kliniklokaler, og i de øverste etager vil der blive indrettet et antal beboelseslejligheder.

Tegningen viser, hvorledes ejendommen og supermarkedet vil blive indrettet.

Meget store butikker præger iøvrigt udvidelsesprogrammet i Hovedstadens Brugsforening. På Vesterbrogade — i samme ejendom som den store, nye møbelafdeling er indrettet — slider mange håndværkere netop nu for tiden med indretningen af et stort supermarked. Med denne butik, som åbnes i løbet af november, bliver HB placeret på et af Københavns bedste forretningsstrøg.

Men HBs fremtidsplaner omfatter blandt andet også en butik af tilsvarende omfang midt i den altid myldrende Nørrebrogade og en anden på Nørrebro Runddel.

nelsens banemand

Mere end en halv million danske børn er nu vaccinerede mod børnelammelse, og vaccinationen fortsætter. Vi har lykkeligt været forskånede for de uheld, der i foråret ramte USA og truede hele vaccinationskampagnen. Netop de erfaringer, som så tragisk blev indvundne, har bidraget til at forbedre og sikre fremstillingsmetoderne, således at den vaccine, der i dag anvendes, herhjemme såvel som i udlandet, med al mulig grund tør antages at være lige så ufarlig som vacciner til bekæmpelse af andre smitsomme sygdomme. I kraft af den selvstændige polioforskning, der drives på Statens Seruminstitut, skulle den danske vaccine i øvrigt være af ganske særlig fremragende kvalitet.

Skemaet på siden her over for viser — i meget store træk —, hvordan poliovaccinen fremstilles på grundlag af den amerikanske lægevidenskabsmand, dr. Salks metode.

Man starter fremstillingsprocessen med to ting — med det frygtelige smitstof og en række dødsdømte aber. Disse aber leverer de nyrer, i hvis celler smitstoffet skal dyrkes. Nyrene findes og blandes i en næringsvædske, hvis opgave det er at holde vævscellerne levende. Blandingen holdes i ro — modnes — i 6 dage, hvorefter smitstoffet (virus) tilsættes.

For at gøre den vaccine, som skal anvendes, så effektiv som muligt, sammensættes den af forskellige vaccine typer, fremstillet på basis af flere virusstammer. Vi følger dog her kun fremstillingen af vaccine fra een stamme.

Smitstoffet formeres i nyrecellerne i en 4-dages periode, og den virusvædske, som er dannet, afprøves, som skemaet viser, for renhed og viruskoncentration. I særlige tankanlæg filtreres vævspartiklerne fra, og derefter følger en længere række meget sindrige afprøvninger. Man sikrer sig således, at vædsken er fri for tuberkelbaciller og det såkaldte B-virus. Disse prøver tager, som det ses, lang tid. Under hele denne procedure forvares vædsken i køletanke. Og skulle det vise sig, at den ikke klarer alle prøver i dette led af fremstillingsprocessen, skal den øjeblikkelig kasseres.

Men vi går ud fra, at prøverne består. Så følger den mest kritiske periode under den hele fremstillingsproces.

Virusvædsken opvarmes til 36° C. og tilsættes formaldehyd eller et andet formalin-produkt, hvis opgave er at afsvække (inaktivisere) det levende smitstof i vædsken. For stadig at holde stofferne blandede, som de skal, anbringes vædsken i store reagensglas på automatiske „rokkere“, eller glassene anbringes på en roterende tromle.

Det er her vigtigt at erindre sig, at smitstoffet ikke — som det vist almindeligt opfattes — skal dræbes. Hvis man dræbte smitstoffet, havde man selvsagt ingen glæde af det som basis for vaccinefremstilling. Det, man tilstræber, er at svække smitstoffet netop

så meget, at det ikke er i stand til at fremkalde sygdom, men dog alligevel har så megen „indre“ styrke i behold, at det kan provokere den menneskelige organisme til på naturlig vis at producere antistoffer.

Der er med andre ord her tale om en fin balancekunst, og følgelig er denne afsvækningsproces ikke bare den, der teknisk volder de største bryderier, men også den, hvis faktiske resultat kræver de mest indgående og skæbnsvangre afprøvninger. Og viser disse afprøvninger, at der endnu er noget ikke afsvækket virus tilbage i vædsken — eller giver de blot anledning til tvivl —, skal hele materialet kasseres.

Men vi regner igen med succes — og nu er den „dligere virusvædske“ så blevet en vaccine, der nedkøles og blandes med vacciner fremstillet på basis af de øvrige, ovenfor omtalte virusstammer, således at man her har den ønskede blandingsvaccine med den størst mulige virkningsbredde.

Hermed er vi dog ingenlunde ved vejs ende. Atter følger en lang og tidskrævende række kemiske og biologiske afprøvninger. På dette tidspunkt prøves vaccinen således på mus som sikkerhed for, at den ikke indeholder det LCM-virus, der kan fremkalde en speciel form for meningitis, og vaccinens styrke prøves ved indsprøjtninger direkte i abehjerner.

Herefter neutraliserer man vaccinen indhold af formalin, og efter endnu en sterilitetsprøve kan den omsider tappes på ampuller. Tilbage er så en lille måneds prøve af den færdige vaccine på levende aber og på vævskulturer, og endelig en såkaldt identitetsprøve, der som laboratoriets og medicinalfabrikkens (herhjemme Seruminstitutets) sidste kontrolforanstaltning skal fastslå, at der nu også virkelig er poliovaccine og ikke noget som helst andet i de ampuller, som bærer etiketten med *Poliomyelitis Vaccine*.

Og så er det tiden for det lille stik i armen. Men da er der også gået adskillige måneder, siden fremstillingen af den anvendte vaccine begyndte.

Af hvert nyrepar skabes der voksebund for polio-virus helt op til 5000 indsprøjtninger. Vor gæld til aberne bliver dag for dag stadig større.

DET DANSKE FORLAGS
NYE BØGER

For de unge og de yngste

Vær som de andre! Et urimeligt bud. Ikke des mindre er det et bud, som det nærmest betragtes som en kardinalsynd at krænke.

Blandt de børnebøger, Det danske Forlag udsender dette efterår, er der en, som beskæftiger sig med de fortrædeligheder, der møder den, som ikke ganske ligner de andre.

Det er *Margret Reys* billedbog *Prikken*, der fortæller om en lille kanin, hvis brødre og søstre alle er skinnende hvide, men som selv er født prikket. Moderen er fortvivlet og familien forarget, og naturligvis sætter dette ikke just Prikken i perlehumør. En dag skal hele familien til fødselsdagsselskab hos bedstemor, alle på nær Prikken. Han er familiens skandale, og man vil jo da nødtigt have den gode fødselsdagstemning spoleret.

Så beslutter Prikken at gå ene ud i den store, vide verden. Det er en klassisk situation, i eventyrene møder vi den atter og atter.

Prikken oplever sælsomme ting ude i den vide verden, og som det sig hør og bør i et eventyr, ender alt i fryd og gammen. Det er uhyre fornøjeligt og rigtigt — og man håber så, at dog nogle af de små læsere og lyttere samtidig får en forestilling om, at det ikke absolut behøver at være noget forkert ikke at være præcis som alle andre.

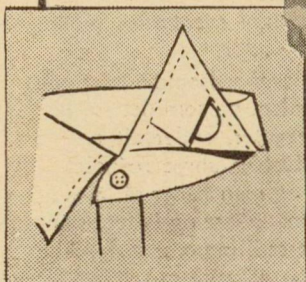
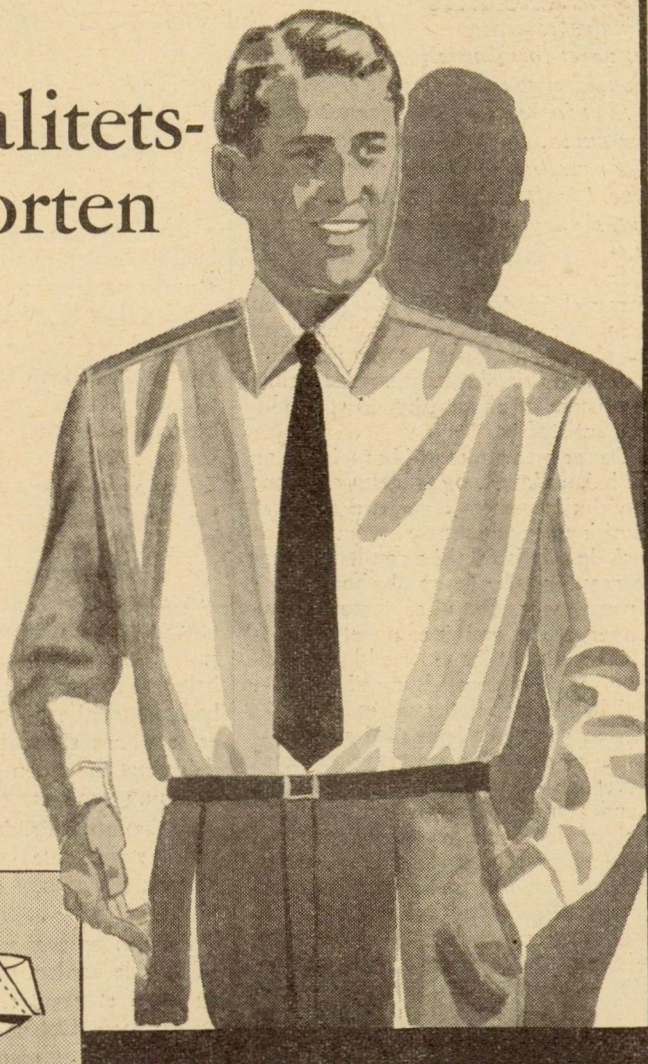
Med lap på maven

Dukken Birthe Pedersen er en billedbog om en dukke, der er ret så inderlig bedrøvet over, at hendes mor har forladt hende for at gå i skole. *Herman Stilling* har tegnet denne bog.

I lige grad for piger og drenge er *Gustav Sandgrens* bøger *Kisser Laptarn*, *Kisser Laptarn forsvinder* og *Kisser Laptarn i Cirkus*, selv om også disse bøger handler om — en dukke. Det pudserlige navn har dukken fået, fordi hunden Sissy bed den i maven, så savsmuldet løb ud, og så måtte Margit som ejer af Kisser sætte en ternet lap over såret. Men der sker i øvrigt meget andet spændende i disse bøger, hvor vi bl. a. møder harekillingen

Kvalitets-skjorten

TIL DEN RIGTIGE PRIS...

Flippen er forsynet med trekantede stivere, der dækker fliphjørnet og holder flippen på plads.

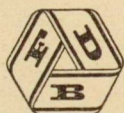
Stafet

Stafet er en virkelig elegant og velsiddende skjorte i en glansfuld merceriseret poplin.

Den er sanforiseret og indanthrenfarvet og forsynet med permanent halvtstift indlæg i flippen.

Stafet-skjorten er kvalitetsdeklareret. Føres i farverne grå, blå, beige og hvid og i str. 36-44

23,85

ET KVALITETSPRODUKT FRA FDB

Polle, som logerer på femte sal i Harnes Hus i Grønkålgade, og hønen Clara, som er selverhvervende og sort. Skurken er Bamsepeter, en gul bjørn, der er løbet hjemmefra og nu må klare sig med tilfældigt sjov og rov.

Farlig ungdom

Alene for drenge er S. B. Andersen: *I Kongens Ærinde*, der fortæller om Wallensteins besættelse af Jylland og om de jyske bønders frihedskamp, og Sandgrens *Stukket af?*, hvis hovedperson, drengen Gunnar, der er bydreng i en jernhandel, pludselig hvirvles ind i en ung bandes meriter, da han indfanges, medens han er på vej med en større sum af firmaets penge på sig. Der har været talt og skrevet så meget om *farlig ungdom*. Det er denne ungdoms liv, Gunnar får et indblik i. Bogen er spændende, forhåbentlig og så advarende.

Flagrende ungdom

For de største af de helt unge har Det danske Forlag en ungpigebog af Daisy von Schoultz-Rydman. Den hedder *Pigen i Rækkebusen* og savner ikke de ingredienser, man venter at finde i en kultiveret bog af denne type. Den store, dybere borende psykologi skal man selvsagt ikke vente at finde i en ungpigebog, men der er næring for fantasien i den og en sund ræson.

Cissela, som hovedpersonen hedder, spiller violin, og hun spiller bedre end de fleste musikamatører. Nu drømmer hun da også om at blive rigtig musiker engang, men kunstens vej er lang og trang og svær at gå, når man er helt ung og gerne vil yde sin uforbrugte ungdom den glædens og sorgløshedens tribut, den fortjener. Det er problemet for den unge Cissela. Hendes lærer foreholder hende, at musikken kræver *alt*. Men det krav stritter hendes ungdom imod. Hvordan skal det så gå Cissela? Det ved vi faktisk ikke. Men forfatterinden er optimistisk nok til at lade os forstå, at vi ikke behøver at bekymre os så alt for meget. Kommer tid, kommer Cissela!

Lur os, om forfatterinden ikke allerede har sikret Cissela så megen tid, at hun i en ny bog både kan få en hæderværdig debut og blive lykkeligt forlovet ...

★ ★ ★

JUBILÆER. Mygdal brugsforening pr. Hjørring fylder 50 år den 12. november. Handrup brugsforening fylder 50 år den 19. november. Lundtoft og omegns brugsforening holder 25 års jubilæum den 20. november.

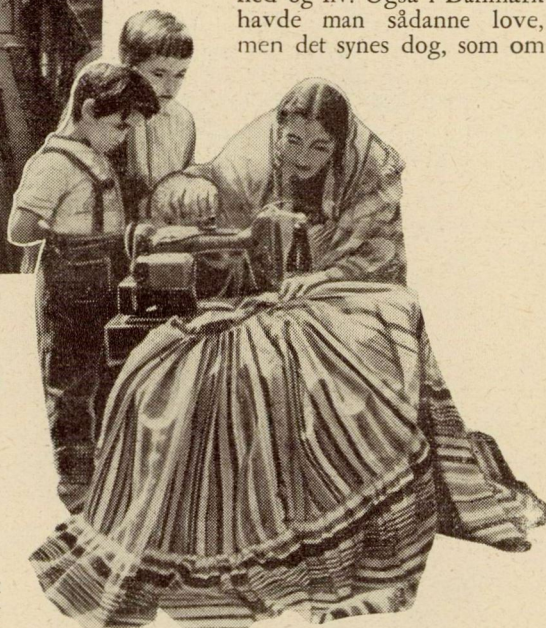

Medens Sverige og Finland endnu rummer mange zigøjnere, er racen i Danmark på det nærmeste ved at uddø. Men sandheden er, at der ikke er megen romantik ved zigøjnernes liv, bedder det i artiklen.

Lille-Ægypten. Man bød dem velkommen, og bysamfundene og mange private stillede betydelige midler til rådighed for dem. Men det gik kun en tid. Så opdagede man, at man var blevet taget godt ved næsen, hvorefter de fælles anstrengelser koncentrerede sig om at slippe af med zigøjnerne igen. Udvisning hjalp selvsagt ikke meget. Så gik man mere drastisk til værks. Love blev lavet med direkte sigte på at ramme zigøjnerne på frihed og liv. Også i Danmark havde man sådanne love, men det synes dog, som om

Zigejnerprinsesse.

Zigejnerliv. Øverst en af stammens kvinder i sin vogn. Herover ses den folderige og farvestrålende kjole i fri luft — men på elektrisk symaskine.

En race nær folkedøden

Der er mange måder at drille folk på. Et sandt kongeligt „nummer“ lavede James I af England således med vor egen kong Hans til Danmark og Norge, da han engang i året 1505 fremsendte en trup zigøjnere til sin danske kollega. Som motive-

ring for „gaven“ angav kong James, at zigøjnerne var ægyptere, at Danmark lå Ægypten nærmere end England, samt at der i forvejen var et kontingent af ægyptere blandt kong Hans' undersåtter. Det må formodes, at kong James har betragtet lapperne i det øverste Norge som en slags ægyptere!

Om forsendelsens modtagelse vides intet. I det hele taget har disse de første zigøjnere på dansk grund

overhovedet ikke efterladt sig spor. Men der kom snart flere zigøjnere til landet, dog ikke som gave fra England, men indvandrende sydfra, og allerede i oktober 1536 omtales de i de danske love, idet Christian III påbød, at alle zigøjnere skulle udvises med tre måneders varsel.

Og sådan var Danmark kommet med i kampagnen mod dette ejendommelige folkeslag, der i løbet af det femtende århundrede havde trukket deres karavanespor på kryds og tværs gennem Europa.

I starten blev de vel modtaget. De kom fra sydøst og erklærede, at de på grund af religiøse forsyndelser nu var på pilgrimsfærd fra deres hjemland Lille-Ægypten. Det lød smukt og bodfærdigt, og ingen synes at have ladet sig anfægte af den omstændighed, at der rent faktisk ikke eksisterede noget

man ikke her i landet har henrettet en zigøjner, blot fordi han var zigøjner.

Hvem var disse zigøjnere, og hvor kom de fra?

Det var længe en gåde, men ved en analyse af deres stammesprog, rommany, er man kommet til erkendelse af, at Himalayas vestlige egne er deres hjemstavn. Kernen i det oprindelige zigøjnersprog er en nordvestindisk dialekt. Efter indvandringen til Europa fik snart også europæiske ord og vendinger indfødsret i stammesproget. Der opstod „nationale“ zigøjnersprog med så mange fremmede gloser, at en zigøjner fra Nordeuropa og en fra Syd-

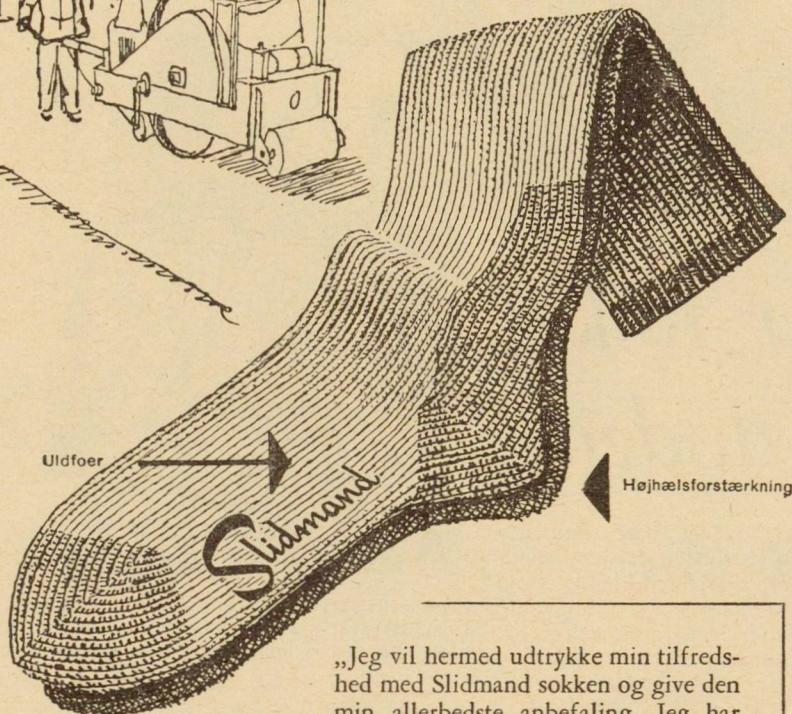
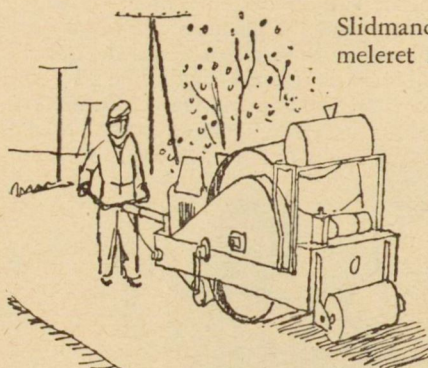
Zigejnerpige — en vordende gøjnerprinsesse.

SLIDMAND

- en arbejdssock af hidtil ukendt slidstyrke

Slidmand sokken er eventyrlig slidstærk, fordi den er fremstillet af uld og nylon efter en ganske speciel metode. Slidmand sokken er forstærket i hæl og tå med super twist nylon og desuden højhælsforstærket — og den er uldforet, så den føles blød og lun som en almindelig uldsock.

Slidmand sokken fås i grå- og lyngmeleret i alle størrelser og koster **7⁴⁵**

„Jeg vil hermed udtrykke min tilfredshed med Slidmand sokken og give den min allerbedste anbefaling. Jeg har brugt det samme par sokker i ca. seks måneder, og endnu er tråden ikke bristet trods dagligt hårdt slid.“

Hans Viggo Mortensen
Lørstrup, Lem.

- et kvalitetsprodukt fra

europa i givet fald kan have vanskeligt ved at forstå hinanden.

Efterhånden er zigøjnerne for mange mennesker kommet til at stå med en vis pirrende romantik om sig.

Med nyvaskede, nøgterne øjne ser det hele noget anderledes ud. I århundredernes løb er der sket en blanding mellem zigøjnerne og „fremmede“, og da disse „fremmede“ som regel er kommet fra de nationale samfunds laveste lag, har blandingen ikke været heldig for zigøjnerne som folk og for deres almindelige opførsel og omdømme. Det lader sig rent politi- og forsorgsmæssigt ikke skjule, at dovenskab og snuheit i mange tilfælde er fremtrædende træk i zigøjnermentaliteten.

I deres store afhandling *Zigøjnere i Danmark*, har doktorerne Gudrun Brun og Erik D. Bartels således gennem et sindrigt studium af en række „danske“ zigøjnerslægter kunnet dokumentere, med hvilket mesterskab et særdeles store antal af disse slægters medlemmer har formået at udnytte velgørenheden i dens skiftende former. Det har sjældent været stolthed, der har fået denne eller hin zigøjner til at forlade socialkontoret uhjulpel, men alene udsigten til, at nu ville der blive krævet et vist kontant arbejde for understøttelsen. Så ville man hellere tige på gader og stræder! Ja, der var en gammelkendt gæst på et københavnsk socialkontor, som efter at have fået afslag resolut begyndte at betle blandt socialkontorets personale.

Det er en gammel tro, at zigøjnerne er så djævelsk musikalske. Det er overtro. Det fremgår af Gudrun Bruns og Erik D. Bartels' undersøgelser, at der ingenlunde er tale om et folk af store musikere. Et fast engagement på en mindre beværtning synes at være noget nær højden af, hvad vore musikalske zigøjnere har kunnet drive det til. Der røg endnu en illusion.

På den anden side er kriminaliteten blandt zigøjnere ikke nær så fremtrædende, som man nu og da har villet mene. Tyverier og forskellige andre små fingerfærdigheder har man dog atter og atter kunnet gribe dem i.

Psykopater er de heller ikke af natur. De lyver ganske enkelt, når løgnen kan skaffe dem ud af en knibe eller på anden måde være dem til gunst. Det er da også ret karakteristisk, at de kun lyver over for ikke-zigøjnere, som virker tåbelige nok til at kunne svælge forklaringen.

I dag er zigøjnerne ægteskabeligt blandet med samtlige nationer, de færdes hos. Og den tid er snart inde, hvor deres saga i Europa er forbi.

Her i landet regnes med, at i løbet af de næste tre—fire generationer — eller om ca. hundrede år — vil zigøjnerslægten helt og holdent være opsuget i den øvrige befolkning.

De høje priser

Ingen roser uden torne, er det hjertesuk, som prisstigningsbølgen for landbrugets produkter i øjeblikket aftrykker en.

At noget lykkeligt samtidigt kan være ulykkeligt, får man her en tydelig lektion om. Både sidste og denne måneds stigning i landbrugets eksportpriser var en lykke for landet, fordi det betød en bedring i valutastillingen til gavn for os alle. Men samtidig medførte eksportfremgangen sådanne forhøjelser af hjemmemarkedspriserne, at de truer med at sende det næste pristal helt op i skyerne — hvis der ikke forinden træffes foranstaltninger til at undgå denne kalamitet.

DET er dagens brændende politiske problem. Et næsten uløseligt problem. De antydninger til en løsning, som hidtil er fremkommet, synes ikke særlig realistiske. En idé om at nedsætte skatterne for på denne måde at spare nogle skattepoints i pristals-beregningen kan synes meget besnærende, men smager — i den forbindelse, den er fremsat — mere af motiver end af motivering.

Heller ikke nogle spredte tanker om at sænke hjemmemarkedsprisen for landbrugsprodukter under eksportprisen synes at have hold på sig. Det vil ikke være så let at begrunde, at et produkt skal sælges for mindre hjemme, end man kan få for det på verdensmarkedet. Hvordan vil man i givet fald undgå, at varerne „udvander“?

Uden modydelser fra andre befolkningsgrupper forekommer et pristop for hjemmemarkedsvarerne ikke tænkeligt, men hvordan skal sådanne modydelser da præsteres?

Det er ikke vor opgave at komme nærmere ind på et så intrikat politisk spørgsmål, men enhver kan se konsekvenserne for hele det økonomiske livs ligevægt, hvis man begynder at gøre indgreb i produktionskræfternes selvregulerende udbyttefordelingsmekanik — hvor utilfredsstillende den end synes at virke i øjeblikket.

I prisbølgens kølvand er der imidlertid et forhold, som fortjener at komme under nærmere observation, nemlig spørgsmålet om handelsomkostningerne ved landbrugsprodukternes fordeling på hjemmemarkedet. Er der noget at spare på dette punkt, bør det oplyses så klart, at forbrugerne og det øvrige erhvervsliv kan indrette sig derefter.

Det fremgår af de beregninger over landbrugets omkostninger og afsætningsvilkår, som for nylig er offentliggjort af landbrugets hovedorganisationer i forening, at landbrugets afsætningspriser kun er steget med 7 pct. i de sidste seks år, skønt omkostningerne gik op med 32 pct.

I det samme tidsrum skete der en stigning på 47 pct. for de fødevarer på pristalsbudgettet, der har deres oprindelse i den danske landbrugsproduktion: langt den vægtigste bidragyder til den samlede stigning i pristallet.

DISSE tal står fast. Selv om henholdsvis de 7 pct. og de 47 pct. har forskellige beregningsforudsætninger, fremgår af misforholdet mellem dem en tydelig fordyrelsestendens.

Hvor meget af fordyrelsen skyldes da fordelingsleddene? Også dette kan udledes af landbrugets pjece ved sammenstilling af de tal, som viser stigningen i pristallets udgift til landbrugsvarer. I de seks år forøgedes pristallets udgiftsbudget på dette område med 634 kr., men kun 132 kr., altså en femtedel hidrørte fra stigninger i producentprisen.

Resten er dog ikke altsammen fordelingsomkostninger. 230 kr. modsvares af ophævelsen af tilskudsordningerne for flæsk, smør og sukker, men ca. 270 kr. skyldes højere omkostninger og avancer på varens vej fra producent til forbruger. For hvert trin landbrugsvarerne blev dyrere, sprang altså fordelingsomkostningerne to trin op. Desværre vides det ikke, hvor meget af de 270 kr. stigning, som står for avance, og hvor meget for omkostninger. Og det får man næppe heller nogensinde en pålidelig forestilling om. Men forskellige detailhandlerorganisationer — ivrigst De danske Handelsforeningers Fællesrepræsentation — har i deres energiske protester mod konklusionen i landbrugets pjece gjort gældende,

★ at handelen i de pågældende år har måttet bære en overvældende forøgelse af omkostningsbyrden,

★ at sammenligningsgrundlaget er fordrejet af landbrugsorganisationerne til ugunst for handelsleddene,

★ at landbrugets egne prisansættelser (f. eks. ved afsætningen af mejeriernes produkter til hjemmemarkedet) i mange tilfælde ligger højere end de noteringer, som landbrugs-pjecens beregninger bygger på etc. etc.,

★ ja, man er sågar kommet så langt

ind i ordkløveriets hængedynd, at spørgsmålet er blevet rejst, om det nu også er prisen på den samme slags ost, de to parter taler om.

DESVÆRRE har de sidste store prisforhøjelser på landbrugets produkter i mellemtiden forrykket sammenligningsgrundlaget i en sådan grad, at det vel ikke kan undgå at virke lidt forvirrende på den fortsatte debat om de høje priser, forbrugerne skal betale. Handelsorganisationerne skal nok gøre deres bedste for at spy blæk ud over handelens fordyrende virksomhed, selv på trods af, at det ikke undgik opmærksomheden, at handelen benyttede lejligheden til at beregne sig 4 øre mere pr. kg smør, da den sidste store prisforhøjelse kom.

Men på den måde må problemet ikke æde sig selv op netop på et tidspunkt, da landbrugets pjece giver signalet til, at sagen endelig kan tages under generaldebat. Derfor må det påskønnes, at handelsminister *Lis Groes* har taget initiativet til en undersøgelse af det misforhold mellem produktionspriserne og butikspriserne, som landbrugs-pjecen har åbenbaret.

INGEN venter, at en sådan undersøgelse skal få nogen øjeblikkelig indflydelse på bekæmpelsen af de faktorer, som driver pristallet i vejret. Men for fremtidens skyld må der skabes klarung.

Er det handelens avancer, som medfører de urimelige handelstillæg? Eller er det et snørklet og alt for omkostningskrævende fordelingsapparat, opretholdt til fordel for alt for mange, som det skal skaffe levebrød?

Begge dele er lige galt.

★ ★ ★

Medlemsskabets mening

Rekorden i kortfattet beretningsaflæggelse på en brugsforeningsgeneralforsamling er vist præsteret af den formand, der mismodig besteg talerstolen for at meddele, at det eneste, bestyrelsen siden sidste havde gennemført, var at lade uddelerens køkken kalke!

Selv om historien vel nærmest er beregnet som motion for smilebåndet, rummer den dog et memento om, at en generalforsamling ikke må drukne i kedsommelige detaljer, der afskrækker medlemmerne fra at møde op næste gang. Der må være andre og vigtigere ting på tapetet på denne dag, hvor de menige medlemmer samles for at drøfte deres egen virksomhed og træffe beslutninger af stor betydning for dens fremtid.

Trættende diskussioner mellem ledelsen og det enkelte medlem om en tilfældig fejlekspektion, en uvæsentlig mangel ved en eller anden leveret vare o. lign. hører f. eks. ikke hjemme

på en generalforsamling. Først og fremmest bør dette møde være helliget arbejdet på at give alle medlemmer et levende og alsidigt indblik i de resultater, de har nået gennem deres økonomiske fællesskab.

Den lokale generalforsamling er nemlig ganske enkelt grundpillen i brugsforeningsbevægelsens demokratiske hus — stedet, hvor frisk initiativ og skabende kræfter skal fødes, og hvor først og sidst deltagernes fantasi skal sættes i sving, så de for alvor ser den røde tråd, d. v. s. *meningen* med at stå som medlem af en brugsforening.

MÆRKVÆRDIGVIS vækker generalforsamlingen i brugsforeningen ikke altid den samme vågne interesse som f. eks. i et privat aktieselskab, hvor aktionærerne som en selvfølge ting tropper op en gang om året for at høre om udbyttets størrelse og for at udøve deres medbestemmelsesret over firmaet. Mærkværdigt, fordi brugsforeningens medlemmer har mindst lige så stor interesse i deres foretagende som aktionærerne i deres. For det første burde alene risikoen give medlemmerne appetit på at deltage i generalforsamlingen, hvad enten de kun er ansvarlige med deres indskud eller med hele deres ejendom. En anden appetitvækker er den simple kendsgerning, at medlemmerne er medejere af meget betydelige materielle værdier, ikke alene repræsenteret af den enkelte brugsforening, men tillige af hele det store ledede net af handels- og fabriksvirksomheder, som er vokset op på brugsforeningsbevægelsens initiativ.

Endelig får man jo på generalforsamlingen meddelelse om, hvor stor dividenden bliver, selv om man ikke skal stirre sig blind på denne kontante „udbyttebetaling“. Den er nemlig kun en biting ved siden af de fordele, foreningen skaffer sine ejere, forbrugere, i form af god og billig vareforsyning — fordele, der sikkert kunne måles i imponerende tal på linie med selv de største private aktieudbytter, og som tæppet skal løftes for netop på generalforsamlingen.

Mon ikke også det hele ville blive lidt mere spændende for medlemmerne hvis mødet blev opviklet med en beretning om de kampe, brugsforeningerne vitterlig må føre mod de store monopoler og karteller for at kunne løse deres hovedopgave — at billiggøre vareforbruget.

MEN der findes mange andre midler til at tilrettelægge en generalforsamling, så medlemmerne strømmer til. Nogle af disse midler er netop for nylig summeret op af fhv. forstander *L. A. Godsk* i et lille letlæst hefte, udsendt i en ny serie af tillidsmandshåndbøger fra FDB:

★ Uddelere og medhjælpere må være med til at tromme medlemmerne sammen til mødet ved at gøre opmærk-

som på generalforsamlingens eksistens og funktioner gennem skilte, dekorationer og personlige samtaler med medlemmerne i butikken.

★ Lokalet, hvor generalforsamlingen skal afholdes, må gøres mere festligt, f. eks. med bistand fra FDBs reklameafdeling.

★ Formanden må i sin beretning fremdrage problemer af stærkt udslagsgivende karakter, hvad enten udslagene er positive eller negative. Nogle eksempler: Bestyrelsen har i samråd med uddeleren gennemført en kampagne for øget medlemstilgang og omsætning, og det har givet sig udslag i en hidtil ukendt fremgang. — Sidst afholdte generalforsamling har vedtaget foreningens tilslutning til oprettelse af et varehus, fælles for egnens brugsforeninger. Planen er nu realiseret, og alt tyder på succes. — Eller modsat: Der har i årets løb været stigende vanskeligheder med betalings-spørgsmålet, forårsaget af ringere indtjeningsmuligheder for en stor del af foreningens medlemmer. Altsammen punkter, som giver formanden garanti for spændt interesse blandt tilhørerne.

★ Generalforsamlingen må have et perspektiv ud over det rent lokale: Medlemmerne bør have besked om alt det, der *ude fra* i så høj grad er medbestemmende for, om det hjemlige arbejde lykkes. Hvordan er vilkårene, økonomisk og handelspolitisk, ude i den store verden, hvorfra vi, bistøt netop af FDB, henter en meget væsentlig del af de varer, som omsættes i brugsen? For den vågne bestyrelsesformand er det et meget taknemmeligt emne at syse med, og endelig har man da også lov til at indbyde en fremmed foredragsholder.

★ Regnskabsføreren må fremlægge regnskabet, så alle ikke-regnskabskyndige medlemmer virkelig *forstår*, hvordan de selv og deres brugs er stillet økonomisk.

★ Valget til tillidsposterne bør ske med større hensyn til kvinderne og den unge generation. Gruppedannelser kan sætte mere kulør over valget og behøver ikke at betyde noget slemt, når bare man ikke forbigår initiativrige

folk, bare fordi de har et andet politisk tilhørsforhold end medlemsflertallet. Gruppekamp må dog være bandlyst ved valg af revisorerne, der alene bør udtages blandt fagligt velkvalificerede folk.

★ Efter det officielle program kan arrangeres gruppe-diskussioner om aktuelle fællesproblemer, ligesom en film eller en varedemonstration somme tider kan blive prikken over i'et.

TRIST ville det alligevel være, at de menige medlemmer kun får besked om deres forening den ene gang om året, og forstander Godsk slutter derfor sin lille bog med at pege på alle de andre former for medlemsarrangementer, der kan puste liv ind i brugsforeningsbevægelsens arbejde: Andels-varemesser, andels-dage, husmoderdage, ungdomsstævner o. s. v. At interessens herfor er meget vidtrækkende, fremgår f. eks. deraf, at FDBs oplysningsafdeling sidste år direkte eller indirekte medvirkede ved ca. atten hundrede arrangementer med en samlet tilslutning på mere end 150.000 mennesker!

En særlig mission har de udstillinger og messer, der fortæller forbrugere, hvad FDBs forskellige afdelinger arbejder med, og som åbenbarer de rige forsyningsmuligheder, brugsforeningerne byder på ud over de daglige forbrugsvarer. En sådan varemesse afholdtes f. eks. af sytten brugsforeninger i et område med 3500 brugsforeningsmedlemmer, fortæller forstander Godsk, og det samlede besøgstal nåede op på 5000!

— Tænk, at vi kan blive be-tjent med alt dette i vor egen brugs — det har jeg aldrig vidst! — Sådanne undrende udbrud høres jævnligt blandt de husmødre, som besøger disse udstillinger.

DET vigtigste ved alle de mangeartede arrangementer er måske, at de holder selve andels-tanken levende blandt medlemmerne. Ved at afsløre, hvad der kan udrettes gennem andels-samarbejdet, sikrer de den aktive indstilling og den dybe forståelse, som er bevægelsens drivkraft. De viser meningen bagved det hele.

★ ★ ★ ★

Linum overtager Durisol

Andelsselskabet Linum i Viby ved Århus, som i 1941 blev oprettet som hørs-kæfteri og i 1947 udvidedes med et hørs-pinderi, har nu foretaget en ny udvidelse. Idet virksomheden har overtaget Durisol-fabrikken i Nørresundby og FDBs trælastafdeling i Odense.

Det er endvidere tanken, at omsætningen af enkelte andre byggematerialer, som hidtil har været formidlet af FDBs salgsafdelinger, ligeledes vil blive overtaget af Linum, således at man hermed opnår en centralisering af pro-

duktion og omsætning på dette område.

Salget fra Linum til brugsforeningerne vil ske direkte, medens salg til anden side vil blive formidlet af et særligt salgsselskab, som i øjeblikket er ved at blive oprettet.

Direktør R. Stærmose, Durisol, og forretningsfører Sv. Juhl, trælastafdelingen, vil fortsat forestå den daglige ledelse af de nævnte afdelinger i nært samarbejde med direktør Helge Hansen, Linum.

MR. HARDINGS GENVORDIGHEDER

fortælling

AF HANS ANDREASEN

TEGNING: MOGENS FØNSS

I de måneder, vor sejls frem og tilbage langs Vestafrikas kyst varede, var mr. Harding chef for de to og fyrrer kronegre, som arbejdede om bord. (Chef kaldte han sig, og sådan blev han kaldt — på den hvide mands rangstige stod han ikke slet så højt, negerformand, kan vi vel sige).

Det blev en bitter rejse for mr. Harding. Han tabte sin anseelse.

Mr. Harding var en mand omkring de halvtreds, gammelkonerynket i sit ansigt, men ellers adræt, spændstig og hurtig som en tyveårig, stærk og knudret som et bjerg. Og myndig overfor sine folk. En storartet organisator, som havde et hurtigt og effektivt overblik. Hans speciale var lastning af træ, stuvningen af de store mahogniblokke, som vejede fra een til syv tons. En snavset kasket med et eller andet rederimærke indsat over lakskyggen kendetegnede hans værdighed som chef. Imellem sine egne havde han stor autoritet. Enhver kru, som ønskede at komme til at arbejde om bord, måtte henvende sig først til chefen. Den forhyrede måtte så betale ham et klækkeligt beløb, uden denne „afgift“ kom ingen i betragtning.

Mr. Hardings genvordigheder begyndte i Douala, havnebyen i fransk Cameroun. Her fik han en hæftig kæbebetændelse, hans sorte hud blev grå af smerter. Det skete netop den dag, vi skulle gå fra Douala. Skipperen sendte ham straks ned til samariter-vagten på kajen, efter først grundigt at have påmindet mr. Harding om at være tilbage en time inden afsejlingen.

Men kajens førstehjælp kunne ikke klare Harding tilfælde, så man sendte ham til det franske hospital. Her fik mr. Harding at mærke, at han kun var en sort mand. Trods protest, gråd og forsøg på at forklare, at hans skib skulle sejle om nogle timer, måtte han stille sig op i køen med de andre ventende.

Mr. Harding blev stående flere timer, inden han kom ind hos lægen.

Da han endelig kom ud fra hospi-

talet, var det blevet aften. Han løb ned til kajen. Skibet var sejlet. Et skib venter ikke, hver time koster penge.

Mr. Harding kom om bord igen i Lagos, da vi fjorten dage senere atter anløb denne by. Her fik vi hans oplevelser dramatisk fortalt, spillet, jamret og grædt.

Da han stod tilbage på kajen i Douala, blev han grebet af stor fortvivlelse. Han var uden penge, han befandt sig i et fremmed land, hvis sprog han ikke kunne tale. Kun få i Douala forstod Hardings stammende neger-engelsk. Han fik så den tanke at henvende sig til skibets agent, en sådan måtte jo findes. Efter lang søgen fandt han frem til agenten, men havde her fået en kølig modtagelse, Harding var bare en sort mand, som var blevet sejlet agterud, det var ingen stor ulykke. En sort chef tæller ikke hos de hvide, han er kun overordnet i sine egne

øjne. Man hjalp ham dog til at få en skibsejlighed til Lagos, en lastbåd skulle netop afgå dertil.

I Lagos, hvor han med længsel ventede på, at vi skulle ankomme, gik det endnu værre.

— Lagos, en meget slem by for sort mand, sagde Harding, ingen mad, ingen penge, ingenting! Også i Lagos henvendte han sig til skibets agent, en hollænder. Også dér blev han køligt modtaget og fik ingen behørig anerkendelse af sin rang. Agenten trak på skulderen, nå ja, skibet skulle nok komme. Det var hele trøsten. Mr. Harding fik en svær ventetid i Lagos. Han sov om bord på et par lastbåde, hvor der arbejdede kruer fra hans egen by, men disse skibe lå bare et døgn, så måtte han sove inde i Lagos, på gaden eller nede på lagunebredden mellem de hjemløse.

Til sidst opgav mr. Harding håbet, han troede ikke mere på, at vi skulle komme. Det lykkedes ham at låne penge hos en kru-chef, han kendte, så han kunne købe en billet til en dæksplads på en engelsk passagerbåd, som skulle til hans hjemstavn, Sierra Leone.

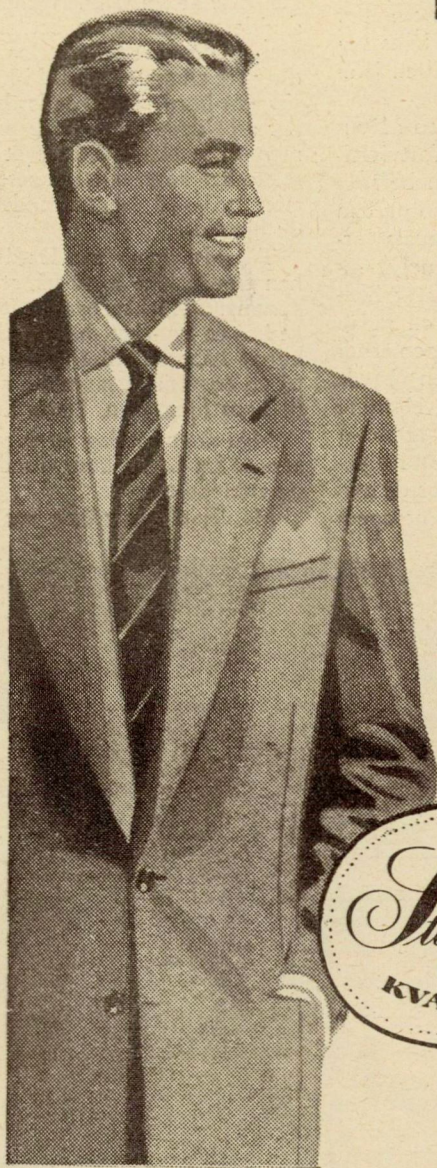
Men så en søndag, to dage før hans afrejse fra Lagos, kom vi ind på reden og ankrede op.

Mr. Hardings glæde var overvæl-

Fortvivlet stod Mr. Harding på kajen.

det er
fagkundskaben
der er det
afgørende

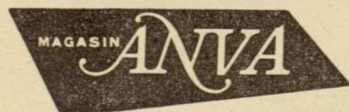

STILMAND målhabit
syes til Dem af de bedste
danske og
udenlandske, heluldne
kamgarner — og
STILMAND navnet er
Deres garanti ikke alene
for den fuldendte
pasform, men også for
virkelig håndværksmæssigt
kvalitetsarbejde.

Vælg selv blandt vore
mange moderne faconer
netop den, der svarer til
Deres personlige smag.

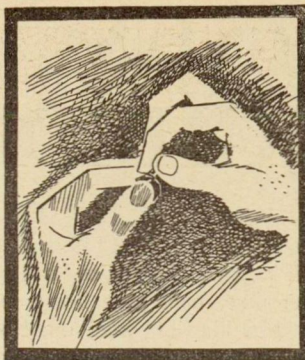
STILMAND føres i
bl. a. følgende 3 prislag:

kr. 388.-, 348.- og 298.-

Thorshavnsgade 25-27 · Asta I

Bus nr. 40 fra Sølvtorvet via hovedbanen til døren

dende, og han fløj om bord. Han så medtaget ud, indfalden, mager og duknakket, grå i huden, snavset og forsulten. Vist var mr. Harding lykkelig over gensynet, men han havde en ny bekymring, den købte billet. Ti pund havde han betalt for den, ti pund, en formue for en afrikaner. Skipperen sagde, at han måtte gå i land og få den godtgjort, men da blev Harding ude af sig selv. I land? Nej, nej, han ville ikke sætte sine ben mere i Lagos, denne by, der havde behandlet ham så dårligt. En ond by. — Lagos, ikke god for sort mand, måske for sort mand, når hvid mand er med, men ikke for sort mand alene!

Harding blev stadig skrækslagen, en landgang var utænkelig. Vi kunne sejle fra ham igen. — Ingen forsikringer hjalp. Indtil jeg tilbød at tage med Harding ind til Lagos og gå med ham op på rederikontoret. Da indvilgede han, med hvid mand med — ja! Vi hyrede en taxi-kano og roede ind.

Mr. Harding fik sine penge, dog med et fradrag. Fradraget gjorde ham mere grå, men han skyndte sig at få indkasseret pengene, hans tanker kredsedde nu kun om hurtigst at komme tilbage til båden. Jeg havde bedt vor taxikano vente for enden af promenaden langs lagunen. Mr. Harding syntes at have glemt det, han løb ustandselig ned til bredden og råbte ud over vandet: canoe, canoe. Det var næsten ikke muligt at berolige ham, hele tiden råbte han det canoe, canoe, var helt ude af sig selv, ulykkelig og nervøs. Ind imellem springene ned til stranden hagede han sig fast i min arm, jeg var hans støtte, en hvid mand. — Endelig fandt vi vor kano, *Snow-white* var dens navn, en ironi i denne uudholdelige varme. Så skød den ud på lagunen, roterede et par gange i dens stærke strømhvirvler, inden vi fik kurs mod skibet.

ENDNU en ting skulle hænde, som ikke forbedrede Hardings tilstand, men som øgede hans besværligheder. Vort skib, som skulle have gået om aftenen, blev forsinket, vi måtte vente på en ladning træ og kom til at ligge natten over i Lagos. Omkring midnat hørte Harding støj nede fra lasten og rapporterede uroen til andenstyrmand. Begge steg ned og fandt nede på bunden to mand af besætningen, som var i færd med at brække en kasse med øl op. De var begge så berusede, at de intet kunne opfatte, hverken at de var ude i ulovligt ærinde, eller at de var blevet opdagede. Andenstyrmand og Harding entrede atter op, skalkede lugterne og lod synderne blive nede i lastrummet resten af natten. Det var hårdt gjort, for i lastrummet var varmen som en ovns. Men de havde jo øllet.

Næste morgen forlod vi Lagos. Mr.

Harding så sig ikke tilbage, han vendte sit ansigt mod havet. Lajos ingen god by, nej!

MEN den stakkels Hardings besværligheder var ikke til ende. De to matroser, som skipperen havde haft i forhør og ville afmønstre, når vi kom til Europa, truede Harding, angiveren: De sagde: I nat smider vi dig over bord, over the side, mr. Harding, ned til hajerne. Bogstaveligt mente de det ikke, de ville bare jage Harding lidt skræk i livet. Men det var et ondt drilleri. Og helt forkert overfor en afrikaner. Han var ikke fortrolig med hvid mands form for humor eller drilleri, han kendte ingen af delene fra den daglige omgang. Dertil kom, at mr. Harding jo allerede havde lidt meget og var en knækket mand. Han blev angst. Overalt troede han at se de to matroser og høre deres: over bord til hajerne. Hans nætter blev fyldt af syner. Ansigter kom frem fra køjerne, bag livbådene, op ad lejderen. Mr. Harding fik sig en livvagt, seks af kruerne, indhyllede i uldtæpper, holdt vagt uden for det træskur, han boede i oppe på bagdækket. Alligevel gav livvagten ham ikke ro nok. Han klagede til skipperen, stod foran ham og var dramatisk, førte sine hænder snittende hen over halsen og pegede på havet. — De dræber mig! Han rystede over kroppen, ak, det var en ynke at se ham. Skipperen tog så affære, gav de to matroser en ordentlig overhaling, forsøgte at berolige mr. Harding, satte al sin autoritet ind, var faderlig, intim. Intet hjalp. Angsten havde erobret mr. Harding.

TIL alt dette endnu en bekymring: under hans fravær havde den dygtige andenchef, mr. Brown, overtaget kommandoen over de to og fyrrer mand. Ville mr. Brown komme til, for altid, at overtage denne stilling? Det lykkedes Harding, da vi kom til Freetown, at få ham afskediget.

Først da vi anløb Freetown, kom et glimt af glæde i mr. Hardings øjne. Men kun et glimt. Nej, det var ingen glædelig hjemkomst. En chef, der var blevet agterudsejlet, truet på livet. Det var ikke nogen glad chef, som vendte hjem efter et veloverstået tog.

Måske ville man håne ham, drille ham, når han kom i land, og hans genvordigheder rygtedes i Freetown. Ingen vil glemme det blik, han sendte skipperen, inden han tog i land. Det var et bønligt, bange blik, som sagde: glem mig ikke, forhyr mig igen, når dit skib, boss, kommer tilbage fra Europa, lad mig ikke undgælde mere for mine uheld, end jeg har gjort.

Jeg hørte siden af skipperen, at mr. Harding var blevet engageret igen. Men han var ikke længere den samme myndige chef.

Så begynder en ny,
dejlig strikkesæson...
Det første, De bør gøre,
er at købe

MAMMI YARN

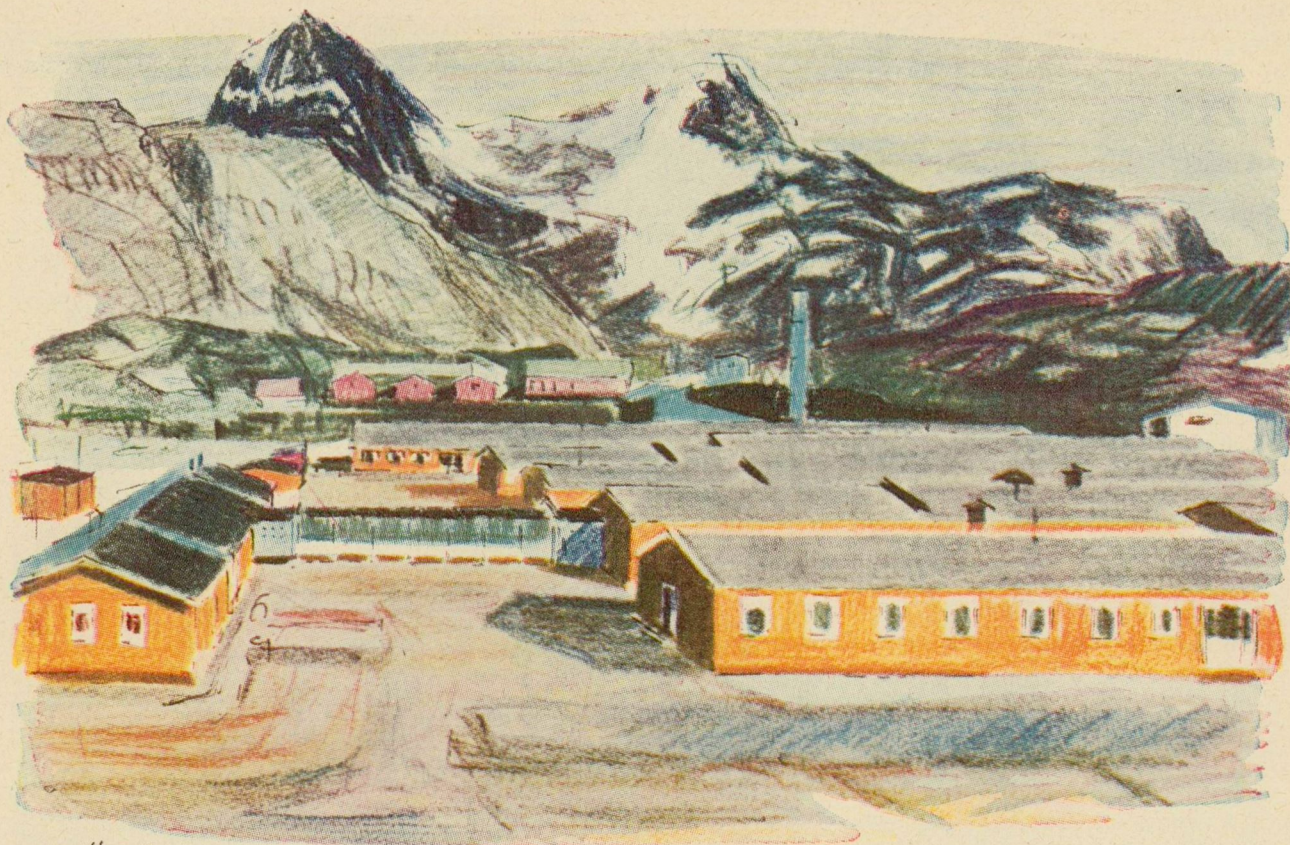
— det ekstra bløde, langtrækkende garn i de skønneste farver. Hvad De end strikker, MAMMI YARN gør det dobbelt lækkert.

MAMMI YARN sikrer Dem strikke succes!

Hvilken farve De end ønsker, kan De finde den i MAMMI YARN — og endnu smukkere end De troede. De har alle muligheder med MAMMI...

— og så er det **MØLÆGTE**

Sønderborg
GARN

Godthåb. Sanatorium 30. 7. 53

Grønlands stolthed, »Dronning Ingrid's sanatorium« i Godthåb

GENSYN MED GRØNLAND

Omridset af den dræbte sæls hjerte har givet navn til en fjeldform, som talrigt er at finde Grønlands kyster rundt: hjertefjeldene (umanakfjeldene), og de er blevet monumenter over dyret, som førhen gav fangeren alt: mad i gryden, skind til beklædning og bolig, tran til lampen, sener og knogler til redskaber og husgeråd.

Men naturen narrede grønlænderen. Den gjorde havet varmere og satte torsk i stedet for sæl. Resultatet blev pengeøkonomi i stedet for naturaløkonomi. Der måtte en ny udvikling til.

Lynhurtigt er ændringen sket. Påfaldende er det at se, hvordan adskilligt af det, der var problemer for tre år siden, nu er løst og står som synlige resultater.

Og i billedet af det nye følger sig det betydelige antal mennesker, af hvis arbejde hele udviklingen er afhængig. Geologerne gennemtrawler landet efter mineraler, ingeniører undersøger nye kulforekomster og projekterer nye byggeforetagender. Fiskeeksporter gennemsejler de fiske-rige farvande. Dertil følger sig håndværkere af alle fag, radiofolk, zoologer, kunstnere, forfattere, filmfotografer og tjenestemænd fra regering og handel. Den europæiserede grønlænder er indforstået med alt dette og har helt forskrevet sig til den nye tid.

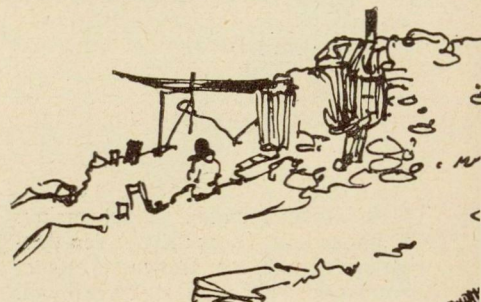
Grønlandsrejse er sørejse. Den eneste forbindelse byerne imellem er med skib. Det er ikke underligt, at den

mest brugte grønlandske gløse er ordet *imara*, hvilket betyder måske. I et kontrært klima er alt afhængigt af det hastigt skiftende vejr. *Imara* kommer der skib i morgen. Men *imara* kan isen lægge sig hindrende i vejen. Man søger at overholde en sejlplan, men *imara* kan den overmægtige natur kuldaste alle planer.

Vi lystrer under sejladserne de få sømærker og fyr og pejler i øvrigt efter karakteristiske fjeldformer som kendemærker. Pibende sydvest eller sydøst er hverdagskost i de sydligere distrikter, men naturen har til gengæld maget det så, at skærmende nødhavne findes overalt. Nordover stråler sommertidens evige dagslys, her er vejret stabilere, og solen står højt på himlen døgnet rundt fire måneder i træk.

Ved landgangen i de nordgrønlandske byer er velkomsten hundehyl fra koloniens samtlige spand. Og man må sikre sig mod de glubske bæsters ulvenatur med kæp og sten. Det er nemlig tiden, hvor de selv må finde føden i strandkantens skarn.

Man undres og glædes over, at skibene nu kan lægge til adskillige steder ved rigtige kajanlæg. Losningen går derimod for sig ganske urationelt med en lille sving-

En
hyt
hu
af

Gr
nal
rin
af
fæl
ho
da

T
te

A

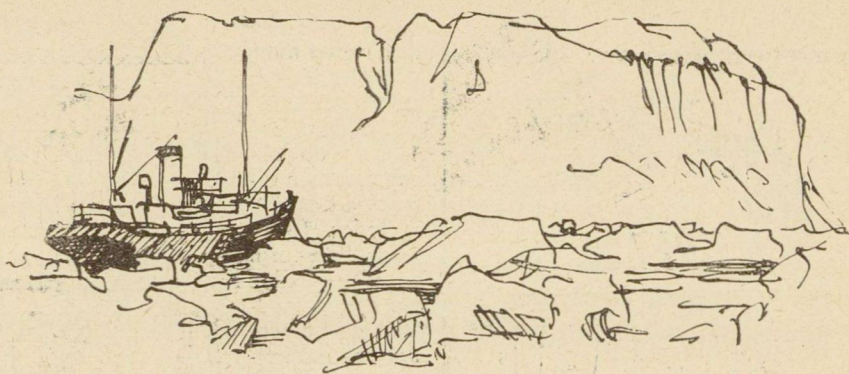
og i øvrigt ved håndkraft. Men det giver grøn-
 en en kærkommen anledning til at tjene lidt ekstra.
Daniel fra alderdomshuset er lykkelig for den
 an og opnår ved at stå med hejseværkets reb i hån-
 har han til „tu bajare i butikken“. Med de få
 f skibe vil en rationalisering af arbejdet her nordpå
 nske betydningsløs.

og vind styrer alt og har gjort Grønland til moder-
 nes land. Man ser den skærende modsætning,
 nindes nye flotte efterskole står i til stedets
 de sygehus. Men efterskolen sætter ind med
 sning på alle områder, som er grundlaget for
 ingens forståelse af alt nyt i Grønland, og så er
 in bygning fuldt beretiget. Og det nye sygehus
 gså allerede projekteret.

erne teknisk snille trives side om side med gam-
 igerkultur, med havet som fremtiden for landet,
 ed nye muligheder for husdyrhold, landbrug og
 ift. Kryoliten fra Ivigtut synger på sidste vers. Men der
 fter nye kilder til velstand, og bly- og kulførekomster brydes
 en gang med udbytte og bliver Grønlands nye økonomiske

lands byer vokser med nyt, nyt, nyt. Udefra virker de men-
 ge indgreb i fjeldets gnejs og granit som myggestik. Kun
 aster afslører på lang afstand, at her ligger en koloni eller
 ed. Men byernes hjørner fyldes ud med huse, med lagerrum,
 agebyggeri, med butikker.

grønlandske butik er en fordelingscentral, hvor efterhånden
 købes. En stor del af butikkerne er allerede af et sådant
 og udstyr, at de kan sidestilles med en hvilken som helst
 Danmark. I Godthåb er kommet særskilt manufakturudsalg
 overdådigt udvalg af metervarer og forarbejdet tøj, moderne
 og snit og specielt anvendeligt til Grønlands kolde klima.
 skellige byer dingler den forgyldte bagerkringle over døren
 beklædte bageriudsalg, og der er isenkramafdelinger, sæbe-

Himmel, hav og is styrer alt i Grønland, men man søger at overholde en sejlplan.

udsalg og skotøjsafdelinger i butikkerne, og hylderne tyn-
 ges af dåse-
 frugt, tobak og — hvad måske er værre — af den frigivne spiritus.

Der påhviler den kongelige grønlandske handel betydelige op-
 gaver med at holde alle landets butikker og lagre konstant fyldt
 med enhver kategori af varer. Konkurrenter har handelen fået, si-
 den det private initiativ begyndte i 1950. Cirka hundrede nærings-
 drivende har opnået næringsbrev, heraf næsten halvdelen i Godt-
 håb- og Julianehåb-distrikterne, omfattende foto- og radioforhand-
 lere, kiosker, forretninger med blandet handel samt en enkelt frisør-
 salon. Ifølge kommissionsbetænkningen kan en privat mand over-
 tage handelens butik, hvis han har midler dertil, men dette har
 endnu ikke været aktuelt.

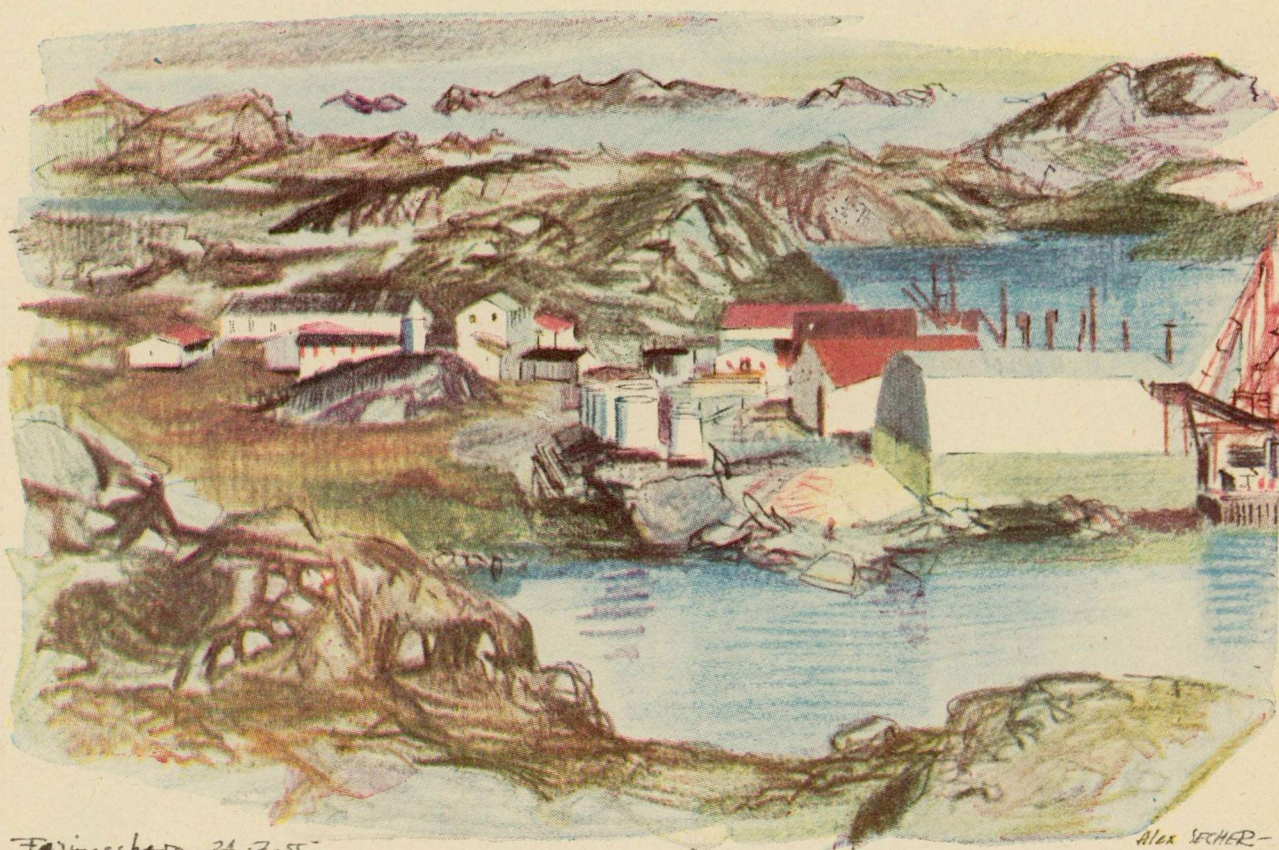
Man ser overalt livet i sin nye form ved besøg i jordhytte, kæm-
 nerbolig, sygehus eller skole. Kontrasterne til den tilværelse, som
 levedes for blot få år siden, er åbenlyse. Grønlandernes indlevel-
 sesevne og forstående indstilling overfor alle mærkelige udslag af
 det nye liv giver sig på mange måder til kende. Hvordan ville vi

de gamle
 og slæde-
 stadig et
 igste dyr.

internatio-
 navn, Fæ-
 — drevet
 norsk og
 ital—med
 alen på
 nder (t. h.)

er af

Secher

Færingshavn 24.7.55

Alex SECHER-

til affarvning af kulørte og falmende stoffer af bomuld og kunstsilke samt til blegning af hvid vask. Opanol fjerner desuden jordslaaedepletter, cacao, rust, kaffe, parfume og frugt paa hvide stoffer.

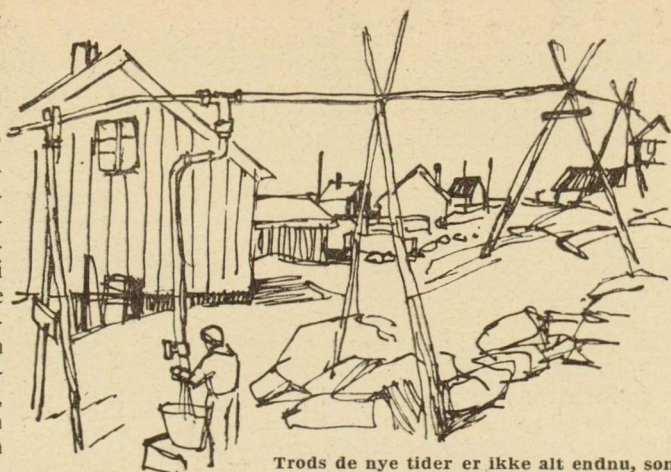
FAAS I BRUGSEN

FARVEFABRIKEN OPAL A/S

herhjemme føle os til mode ved at have en mor-der gående som arbejds-kammerat mellem os?

I Godthåb akcepterer man tilsyneladende dette uden forargelse. Ikke fordi manden dræbte sin kone i fuldskab og fik fem års tvangsarbejde som straf, men fordi han om dagen som en tilsyneladende fri grønlander udfører et fornuftigt arbejde og „kun“ holdes indespærret om natten.

Det nye liv sætter også sit stærke præg på Færingehavn i det sydlige

Trods de nye tider er ikke alt endnu, som det skal være. I Egedesminde ser man således vandledningerne højt over jorden, men kun om sommeren giver de vand.

Godthåb distrikt. Her mærkes pustet fra den store verden, og her har det private initiativ foldet sig ud. Da kravene var aktuelle om adgang for andre nationer til at søge grønlandske havne, valgte man bl. a. Færingehavn som en af dem. Den ligger fire timers indenskærs sejlads syd om Godthåb og er en naturhavn med skærmende fjordarme og et roligt bassin.

Hele det imponerende anlæg ejes af et dansk-norsk-færøsk foretagende med 60 pct. af aktierne på danske hænder.

Nye, store forandringer venter Grønland fremover. Et stort problem er boligvilkårene, som netop i sommer har været i søgelyset på den inspektionsrejse, *Jobs. Kjørbo* som kommende minister for Grønland foretog til en række byer og udsteder.

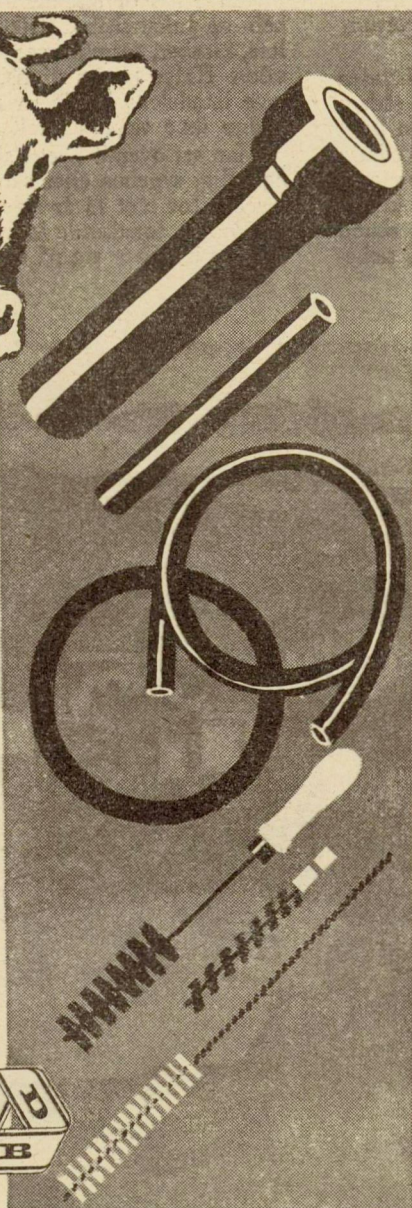
Endnu et stykke tid vil det skønne land være byggeplads. Men tørvehytter og slumkvarterer vil gå deres undergang i møde, og færre og færre grønlandere vil stifte bekendtskab med sygehusets hvide lagener.

De får mælk i højere klasse, når malkemaskinen er i tip-top stand ...

- og i Brugsen kan De få det rigtige gummitilbehør til de fleste fabrikater.

Se de udførlige kataloger over tilbehør til malkemaskiner, renseartikler m. m. i Brugsen, og hør de fordelagtige priser.

Det betaler sig at købe i BRUGSEN

Kgl. dansk patent af 25. okt. 1904

DECROTTE'S hals- og brystsaft

et fremragende husmiddel, rigt på styrkende A-vitaminer — yndet af børn og voksne, uundværligt for rygere og talere.

DECROTTE'S hals- og brysttablet

er velsmagende og lindrende og kan fås overalt.

★

Fabrikken DECROTTE'S

København F.
Tlf. Central 2613

LÆGEDOM

i en planterod

Gennem århundreder har indiske medicinmænd brugt ekstrakter af rauwolfia-plantens rod som lægemiddel i tilfælde, hvor man stod over for epileptikere eller eksalterede sindssyge, som skulle dæmpes ned.

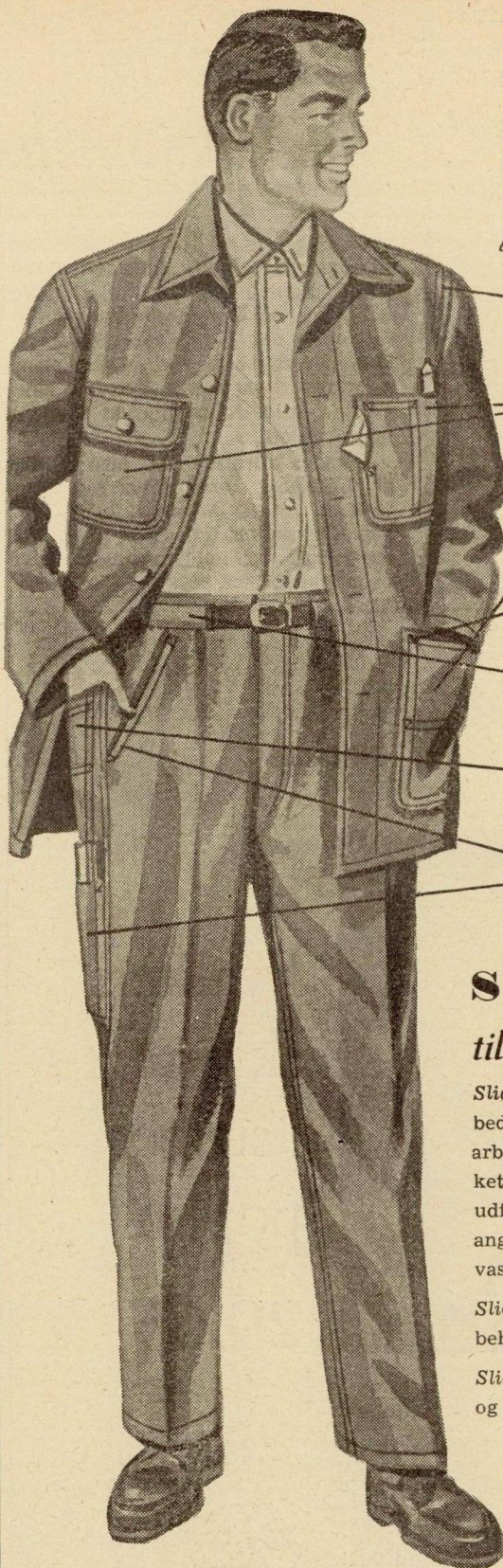
Og sådan havde da rauwolfia-rodens sin traditionelle plads i indisk folke-medicin, indtil for en snes år siden, moderne indiske videnskabsmænd tog sig på at undersøge sagen nøjere. De konstaterede, at det var et bestemt stof, reserpin, som betingede den psykisk afdæmpende virkning. Og under en gennemprøvning under moderne læge-videnskabelige former viste dette stof sig at være af god virkning ikke blot over for visse udslag af sindslidelser, men også i tilfælde, hvor lidelsen var forhøjet blodtryk.

Her i landet har man i det sidste par år gennemprøvet det nye middel (der kan gives patienten gennem indsprøjtninger såvel som i tabletform), og blandt eksperter synes der at være enighed om, at reserpin har haft en beroligende og neddæmpende virkning i godt og vel halvdelen af samtlige behandlede tilfælde.

Dette betyder, at man har kunnet nedsætte antallet af behandlinger med elektrochok, og dette er i sig selv et fremskridt, for så vidt som chok-behandlinger rummer en vis dramatik, som man gerne ser begrænset mest muligt. Og reserpin-behandlingen betyder videre, at adskillige patienter har kunnet udskrives fra hospitalerne og overgå til ambulant behandling.

Nu må man dog holde sig klart, at reserpinet ikke helbreder eller mildner sindssygdommen som sådan. Det er de ydre udslag af lidelsen, midlet har en gunstig indflydelse på. Men dette er, fremhæves det i en rapport i *Ugeskrift for Læger*, i disse tilfælde af større betydning end vanligt. I de kroniske sygdomstilfælde opnår man, at patienterne kommer i et mere naturligt forhold til omgivelserne — en omstændighed, der igen bevirker, at man får øgede muligheder for at beskæftige dem med et eller andet, og i de akutte sygdomstilfælde har man med reserpinet fået mulighed for „at ride stormen af“, indtil en spontan helbredelse eller bedring sætter ind.

Endnu er alt dette så nyt, og mange problemer er fortsat uafklarede. Men trods den forsigtighed, hensynet til de forskellige bivirkninger pålægger lægerne, mener man dog allerede nu at turde sige, at det nye middel ikke bare er udmærket effektivt i mange tilfælde, men også ufarligt.

- 1 Syet med tre-nåls sømme
- 2 Brystlomme med plads til blyant og tobak m. m. Den anden brystlomme med klap og knap
- 3 Rummelig sidelomme med dobbelt bund.
- 4 Alle lommer og hjørner forstærket med Slidmand-trenser.
- 5 Bæltekanaler.
- 6 Rummelig baglomme med dobbelt bund.
- 7 Skrålomme, tommestoklomme.

SLIDMAND

til hverdagens slid

Slidmandmærket garanterer den bedste kvalitet, pasform og forarbejdning. Alt arbejdstøj af mærket Slidmand er forsynet med udførlig kvalitetsdeklaration, der angiver stoffets sammensætning, vaskeæghed og appretur m. m.

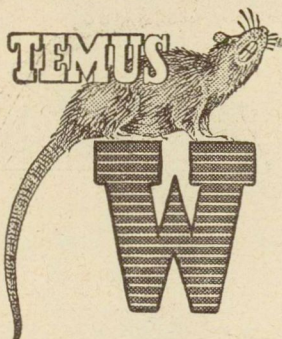
Slidmand arbejdstøj er sanforbehandlet og derfor krympéfrit.

Slidmand jakke og benkl., kit- og khakifarvet, pr. stk. **29,85**

- et kvalitetsprodukt fra

MUSEGIFT

Et glimrende middel mod mus
Temus W musegift er af statens
skadedyrlaboratorium anerkendt
til bekæmpelse af mus

100 g kr. 2,00 - 1/2 kg kr. 7,50

Den »udelte« klasse på højde med eksamensklasserne

En bog, der må forventes at vække stor interesse såvel i skolekredse som blandt almindelige forældre, er nylig udkommet på Det danske Forlag: *Beretningen om Emdrupborg Forsøgsskolens første 6 år*, skrevet af skolens inspektør Anne Marie Nørvig i samarbejde med forskellige af skolens medarbejdere.

Forsøgsskolen arbejder med klasser af almindelig størrelse, der repræsenterer et normalt udsnit af befolkningen. Og skolens idé er at praktisere forskellige nye undervisningsmetoder og arbejdsformer, samtidig med at dis-

ses effektivitet kontrolleres ved mangeartede prøver af eleverne, dels indbyrdes sammenlignet, dels i sammenligning med elever fra andre skoler.

Det nye, man har forsøgt, er — for at begynde med det, der har størst aktuell interesse — udelt mellemsskole. Eleverne holdes sammen i 7 år, men fra 6. år afpasses undervisningen efter de forskelliges evner, og 8. skoleår har normale eksamens-mellemsskoleklasser.

Drengene langt forud for pigerne

Resultatet af den fælles undervisning viser, at

- ★ *eliten* af eleverne ikke er blevet hæmmet i mindste måde af hensynet til den „tungere ende“,
- ★ *de ringere* begavede har arbejdet med større interesse,
- ★ *mellemgruppens* udbytte har været over forventning.

Ved foretagne sammenligninger med andre skolers tilsvarende eksamens-mellemsskoleklasser har en Emdrupborg-klasse været bedre, en ringere og en på samme niveau.

Af andre prøver, foretaget på grundlag af undervisningen i de første klasser fremgår det, at drengene ligger langt forud for pigerne, særlig hvad læsning angår, og at Emdrupborg i de første klasser har ligget 2—3 måneder forud for sammenligningsskolernes standpunkt.

Af det nye, man praktiserer, må vi dere nævne den omfattende erhvervs- og samfundsorientering, skolen yder eleverne, for at udruste dem til livet efter skoletiden. Udbyttet heraf lader sig selvsagt ikke måle i tal, men vil sikkert være uomtvisteligt.

Hjemmene og fritiden

Karakteristisk for de nye arbejdsformer er skolens nære kontakt med hjemmene, etableret bl. a. ved hyppige samtaler og møder med forældrene. Og lige så speciel er den store indsats, skolen yder, for at give børnene gode fritidsinteresser. Man har uden for skoletiden bl. a. oprettet hobby- og fritidsklubber, kor og orkestre samt studiekredse. I vor tid, hvor fritidens problem antager stigende alvorlige dimensioner, må ikke mindst dette anses for umådelig betydningsfuldt.

Bogen bør læses af alle forældre, som føler et dybt ansvar for deres barns skolegang — hvem gør ikke det? — og den er udkommet på et meget aktuelt tidspunkt: midt i debatten om folkeskolens fremtid.

Sunflex

DE LUXE

...en
kvalitets-
skjorte
i sribet
poplin
29.65

De vil nyde at gå med Sunflex-skjorten. Den er fremstillet af fineste sanforbehandlet poplin og har en glimrende pasform og forarbejdning. Fås i farverne blå, grå og drap med et diskret sribemønster og i str. 37-44.

DET BETALER SIG AT KØBE I BRUGSEN

Da glødelampe-monopolet slog revner

Samvirkes jubilæumsartikel for en måned siden om den svenske fællesforenings glødelampefabrik Luma har givet anledning til et læserbrev, hvori indsenderen, *Poul T. Rasmussen*, Rosengården pr. Kølstrup, gør opmærksom på visse detaljer i forbindelse med den proces, som det internationale glødelampekartel *Phoebus* førte mod Luma i 1930'erne om udnyttelsen af nogle patenter. I bladets artikel fortælles, at Luma vandt sagen og herefter fik lov at arbejde i fred, men på dette punkt mener indsenderen, at artiklen har fortiet den fulde sandhed, nemlig at Phoebus vel tabte sit sagsanlæg i første instans, men at sagen derefter blev appelleret, samtidig med at Phoebus foreslog forlig, som Luma gik ind på.

For at forebygge eventuelle misforståelser skal vi kort gøre rede for, hvad der skete dengang for tyve år siden, da den svenske forbrugerbevægelses kamp mod verdensmonopolet i glødelamper kulminerede.

Efter at sagen var appelleret, stod Luma over for valget mellem enten at fortsætte processen med risiko for at tabe ved højere instans eller at tage forliget, der ville give Luma samme fordele som kartellets medlemmer, d. v. s. retten til at udnytte alle patenter og tekniske erfaringer inden for Phoebus-ringen. Den førstnævnte udvej — nemlig at føre sagen videre — indebar mulighed for nye, uendelige patentprocesser, der ville sluge tid og penge for Luma, og hertil kom, at Luma trods sin hastige udvikling endnu dengang havde meget begrænsede ressourcer til sin rådighed. Alligevel kunne der naturligvis kun være tale om forlig på den betingelse, at den svenske fællesforening fortsat bevarede sin ret til at sætte prisen efter fremstillingsomkostningerne og til frit at sælge til brugsforeningerne. Og uden at vige en tomme i dette for forbrugerne så vigtige spørgsmål indgik Luma så endelig forliget med Phoebus.

Som indsenderen af læserbrevet skriver, var det trods alt et ærefuldt forlig, som slog en afgørende revne i glødelampe-monopolet: forligsoverenskomsten bestemte nemlig, at salgsprisen overalt i Norden skulle sættes på grundlag af produktionsomkostningerne, med andre ord: Phoebus — herunder *Philips* og *Osram* — blev simpelthen tvunget til at følge Lumas billige priser. Altså en meget betydningsfuld sejr, som netop blev fremhævet i *Samvirkes* artikel, og som overskygger de indrømmelser, Luma måtte give ved forliget. Disse indrømmelser var dels, at Luma forpligtede sig til at holde Phoebus' priser ved salg på andre mar-

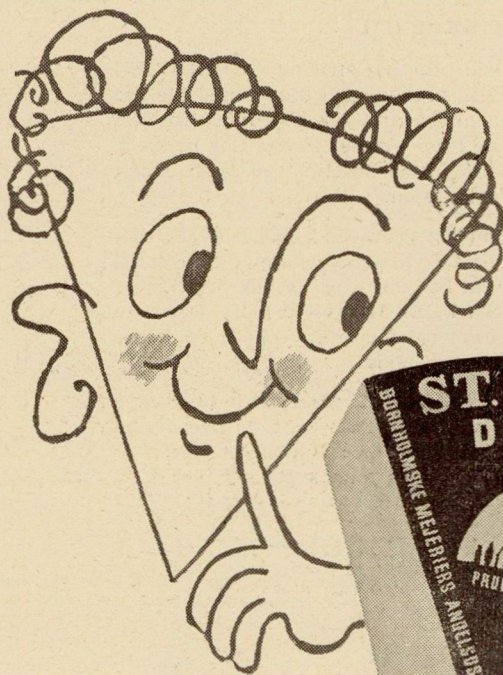

DE KAN & VIKAN

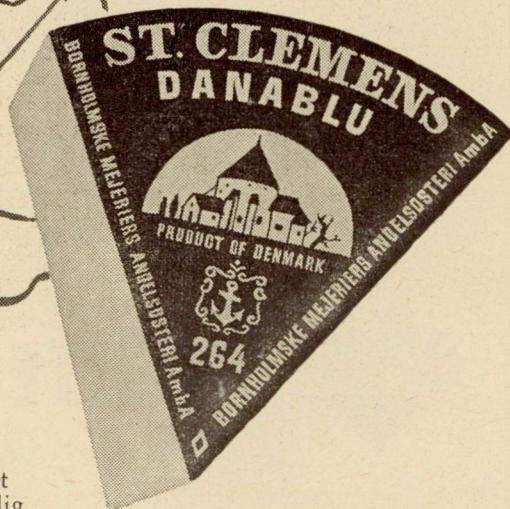
rengøre Spandene meget bedre!

— og det er stadig bedst at forlange

VIKAN **ORIGINALE SPANDEBØRSTER og KÆRNEBØRSTER**

Osten for den kræsnegane ...

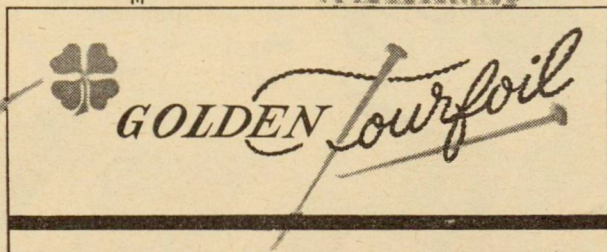
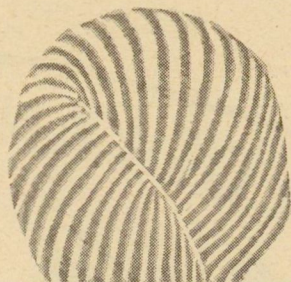
Her er osten, som

ikke må mangle på et veldækket frokostbord.

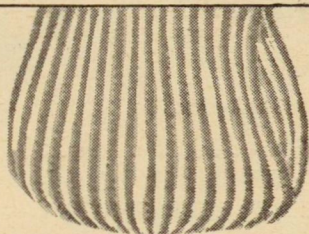
St. Clemens har en meget fin konsistens og en herlig aromatisk smag, som alle kan li'.

... fås i Brugsen

HJERTEGARN • HJE

• HJERTEGARN

to ord, der siger alt
det bedste, der kan siges
om strikkegarn...

Når De een gang har strikket med GOLDEN FOURFOIL, så bliver det ikke den sidste! De kan ikke undgå at blive begejstret for det fine, tynde garn – det er så blødt og lækkert, at De vil nyde strikketimerne langt mere, end De drømte om!

Intet egner sig bedre end GOLDEN FOURFOIL, hvis De vil strikke jumper eller stola, børne- eller babytøj – og det, De strikker af GOLDEN FOURFOIL, vil erindre Dem om at vælge det samme, dejlige garn til Deres næste strikkearbejde...

GOLDEN FOURFOIL giver Dem 40 skønne farver at vælge imellem, også de nye modefarver – og det er en selvfølge, at garnet er både vaskeægte og mølsikret.

50 gram – kr. 4,25

Strik det med

HJERTEGARN

- bedre kvalitet findes ikke

keder end Skandinavien og det britiske imperium, dels at det antal lamper, Luma solgte til andre end nordiske kooperative foretagender, blev lagt fast. Principielt forkasteligt — javel, men var det alligevel ikke en pris, som var værd at betale for de uvurderlige fordele, Luma har skaffet forbrugere overalt i Norden? Kompromis'er undgås sjældent i denne verden.

★ ★ ★

Nye ideer realiseres

Efter at de moderne og effektive, men unægtelig mere upersonlige butikformer, navnlig selvbetjeningsbutikkerne, har vundet indpas herhjemme, er spørgsmålet om en nærmere kontakt mellem husmoder og brugsforening for alvor bragt frem i søgelyset, ikke mindst i byerne, og som et forsøg på at løse problemet har *Esbjerg og Omegns Brugsforening* foreløbig ved en enkelt nyoprettet afdeling dannet en komité til at varetage husmoderkontakten. Denne komité sammensættes af det tilsynsførende bestyrelsesmedlem, uddeleren, en repræsentant fra den kooperative husmoderforening samt et par menige medlemmer, og den vil i første omgang arrangere en række *butiksmøder*. Falder det heldigt ud, tænker man sig at udvide arbejdet med husmoderbesøg på FDBs virksomheder og varedemonstrationer i brugsforeningens egne medlemslokaler i Esbjerg.

Initiativet fortjener efterfølgelse andre steder, for både af hensyn til brugsforeningens trivsel og for husmoderens egen skyld er det af afgørende betydning, at der opretholdes en levende forbindelse ud over de daglige butiksbesøg i indkøbsøjemed.

En anden god idé fik man i Esbjerg Brugsforening, nemlig oprettelsen af en *dagligvare-butik*, da man pludselig måtte overtage et lejemål i en butik i en af foreningens egne ejendomme, beliggende i et yderkvarter. Man fandt simpelthen på i denne butik at fremlægge en række varer fra brugsforeningens udvalgsbutikker inde midt i byen (isenkram og manufaktur). Varerne er udelukkende dagligvarer eller „stabelvarer“, der omsættes hurtigt, betjeningen er skåret ned til det mindst mulige, og allerede efter en måneds forløb kunne man notere sig en solid succes for denne nye „dagligvareforretning“.

**SØG UNDERVISNING
OG UDDANNELSE**

HASLEV HØJSKOLE Sommerskole for unge piger maj-august. Alm. højskoleundervisn. m. engelsk samt vævning og tilskæring. Gymnastiklederkursus. 1 august tillige kursus i barnepl. og sygepl. Skriv efter program.

Henrik Christiansen.

Hvor trykker skoene?

Så at sige alle de oplysninger, som fremkom i beretninger og foredrag på Forbrugerrådets årsmøde for nylig, samlede sig i kravet om en grundigere orientering om kvalitets-værdien af en lang række varer på det almindelige forbrugsmarked, det være sig inden for tekstil- og skotøjsbranchen, møbler, levnedsmidler og meget andet. På alle disse områder er der punkter, hvor skoene trykker. I dobbelt forstand trykker den netop på

✧ **skotøjsområdet** — derfor ønsker Forbrugerrådet, at fabrikanterne fremstiller de mest brugte designs inden for dame- og børnesko i flere vidder inden for samme nummer, at ensartede størrelsesbetegnelser indføres i hele branchen, og at damesko foruden nummer mærkes med viddebetegnelse. En sådan mærkning finder ofte sted for herresko, men så godt som ikke for damesko.

Mange klager over dårlige børnesko har fået Forbrugerrådet til at henstille, at børnesko straks i første omgang forsynes med bedste kvalitet i sålælæder. Som regel gemmes det gode læder nemlig til reparation af skoene, men det betyder en væsentlig fordyrelse og vil i det lange løb fremtvinge overgang til gummisåler. Der er håb om snarlig kvalitetsmærkning af børnesko, og allerede nu er fabrikanterne gået ind for at udstyre hvert par sko med oplysning om bundingsystemet. Et vigtigt ønske er endvidere, at skoene mærkes med oplysning om, hvorvidt der er anvendt erstatningsmaterialer, hvilket forbrugeren er afskåret fra at kunne se, da de ofte anvendes som bindsål.

✧ **For trikotage** er arbejdet med fastlæggelse af størrelsesbetegnelser og kropsmål afsluttet for damevarenes vedkommende, men tilsvarende standardisering mangler stadig for herre- og børnetrikotage. Grundtanken er simpelthen, at når f. eks. husmoderen en gang har konstateret, hvilke standardmål familiemedlemmerne passer, skal hun altid ved sine indkøb være sikker på at få de rigtige størrelser og ikke mere være afhængig af de enkelte fabrikkers egne store og små numre. Men forbrugeren må naturligvis selv vise interesse ved at spørge efter standardnumre i butikkerne.

✧ **Fabriksemling**, f. eks. af soda, sukker og rugbrød, er et ømtåleligt problem, og Forbrugerrådet anser det for uforståeligt, at forbrugeren skal betale mere i den anledning. Hvorfor skal forbrugeren ikke have deres andel af rationaliseringens fordele?

✧ **Mælken** bliver stadig dyrere, og aktuelt er derfor Forbrugerrådets forslag om at billiggøre den ved at

sætte reklame på flaskerne eller papkartonerne, som forsøgt med held i andre lande.

✧ **Møbelbranchen** har planer om at nedsætte et ankenævn, som i samarbejde med presse og offentlige myndigheder skal behandle forbrugernes klager over dårlige møbler, og Forbrugerrådet håber selvsagt på at blive repræsenteret heri.

✧ **Om læskedrikke** (squash, frugtdrikke o. lign.) har rådet henvendt sig til Indenrigsministeriet med krav om, at de forsynes med indholdsdeklaration, som fortæller, hvilke produkter drikken er fremstillet af, om der er tilsat farvestoffer, kemiske stoffer m. m., så forbrugerne bliver klare over, hvad de køber.

✧ **Gulvtæpper** har Forbrugerrådet fået talrige klager over. Ved så dyre køb regner folk gerne med at have fået en vare, der holder i mange år, men rådet har mange eksempler på, at pengene er givet forgæves ud, idet mange af de indførte og forholdsvis billige serietæpper slet ikke kan indfri forbrugernes forventninger. Rådet har således det indtryk, at rayonuld virker forringende på gulvtæpper, men køberen må i øvrigt i hvert enkelt tilfælde gøre sig helt klart, hvilket materiale og hvilken kvalitet han eller hun står overfor. At et tæppe f. eks. er af bomuld, gør det ikke til et dårligt tæppe, men forbrugeren skal oplyses om de ulemper, der kan knytte sig til det, f. eks. tager det lettere mod snavs, men er ellers stærkt nok — og tilmed meget billigere end uldtæpper. Hjemmevævede tæpper er ofte langt mere slidstærke end mange indførte tæpper til samme pris.

✧ **Uldne strikvarer** krymper noget ved vask, særlig fin uld, og Forbrugerrådet mener, at bluser og trøjer skal påsyes et mærkat, hvoraf det fremgår, at der bør anvendes et syntetisk vaskemiddel til finvask, og at gnidning under vasken skal undgås.

✧ **Nylontøj**, f. eks. bluser, buste- og hofteholdere, skrider undertiden i sømmene, dobbelt irriterende, fordi det er svært at sy i nylon, og Forbrugerrådet efterlyser en bedre fabrikation på dette felt.

✧ **Disse og mange andre** detailproblemer udgør grundelementerne i Forbrugerrådets indsats for bedre varekvaliteter, og enhver kan hjælpe til i arbejdet ved at indsende berettigede klager, som forgæves er forelagt forretningerne. Oven i købet har Forbrugerrådet fået påtaleret, således at det på egen hånd kan foranledige, at der rejses tiltale.

Sy selv

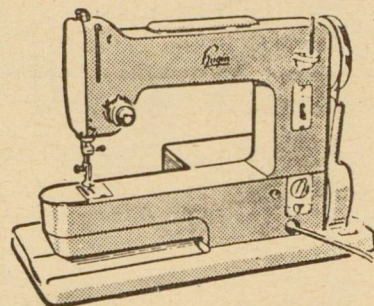
at
stoffer
og
Vi-mønstre
fra
Brugsen

Størr. 2-6 år
Nr. 3683

Vi mønstre

Hugin

De kan selv sy til hele familien på etvægtssymaskinen HUGIN med den frie arm, og arbejdet går legende let. HUGIN koster incl. kuffert kr. 785,-

VI-MØNSTRE 2,50

VÅR MØNSTERTIDNING 2,00

DET BETALER SIG AT KØBE I BRUGSEN

Dygtige malere

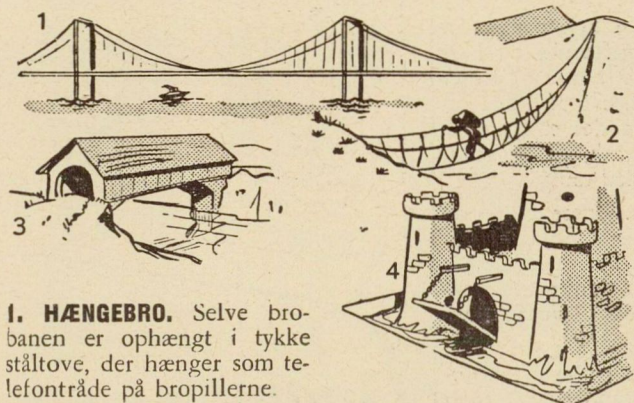
Der var mægtig tilslutning til vor lille konkurrence om den smukkeste kolorerede hane, og det var svært for os at vælge to ud blandt alle de mange flotte haner. Efter den lille udstilling, vi afholdt på bladet, faldt valget på *Kirsten Elisabeth Lindberg*, Kirkevej 3, Birkerød, og *Anne Marie Djurhuus*, Olfert Fischersgade 8, København K., der hver vil få tilsendt en æske farvelade. Og til alle de andre siger vi tak, fordi I ville være med. Vi havde ikke troet, der var så mange dygtige malere blandt børnesidens læsere.

★ ★ ★

Kan du regne det ud?

Martin ville gerne rejse med den store damper rundt i verden og besluttede i hemmelighed at klatre om bord op ad rebstigen. Da han med sin jolle var roet hen til skibssiden, opdagede han imidlertid, at stigen endte 1 m og 20 cm oven for vandoverfladen. Hans skuffelse var stor. Men så faldt det ham ind, at det måtte være på grund af ebbe. Kl. 10 i aften, når det atter blev flod, ville vandet stige 40 cm hvert kvarter, så kunne han komme om bord.

Kan du regne ud, hvornår Martin kom om bord?

1. HÆNGEBRO. Selve brobanen er ophængt i tykke ståltøve, der hænger som telefontråde på bropillerne.

2. TOVBRO. Broer af denne type benyttes meget i tropiske egne over mindre floder. De er bygget af lange tøve.

3. TUNNELBRO. Broen ligner en tunnel, overbygningen skal bl. a. beskytte mod sten-skred fra bjergsiderne.

4. VINDEBRO. Sådanne broer fandtes på middelalderens borge. Når fjenden angreb, blev broen hejst op.

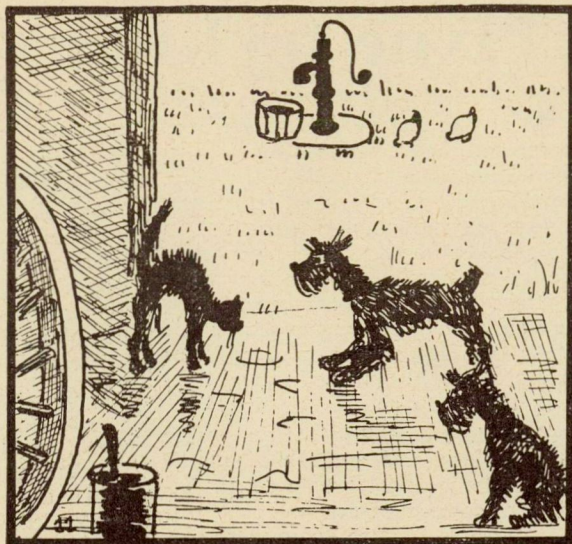
5. VIADUKT. I det gamle Rom fandtes lignende konstruktioner, som ikke bar

broer, men vandedninger. De kaldtes aquadukter (aqua = vand), mens vejbroen kaldes viadukt (via = vej).

6. STENBRO. Før man kendte til at støbe broer af beton, byggede man med granitsten.

7. LØFTEBRO. Når skibet sejler under denne bro, løftes den i vejret ligesom en elevator.

8. KLAPBRO. Når et skib passerer, drejer to store motorer hver sin brohalvdel i vejret.

Da konen havde lukket min bror inde, gik vi andre pænt og artigt videre sammen med mor. Et lille stykke altså — til forskrækkelsen var gået over. Mor prøvede på at holde orden på os, men det var ikke så let, for vi var nogle urolige børn. Min søster og jeg smuttede ind i vognporten — og der mødte vi vores livs første kat. Jeg ved ikke, hvor den kom fra — det ved man aldrig med katte — jeg ved bare, at den pludselig stod foran os. Den krummede ryg og hvæsende og spruttede og så meget uvenlig ud. Mine nakkehår rejste sig, og jeg knurrede, så frygteligt som jeg bare kunne — men katten blev ikke spor bange. Hurtigt som lynet langede den ud — først efter min søsters snude og så efter min. — Åh, hvor vi hylede begge to. Men heldigvis var mor ikke langt borte, hun kom farende ind i porten — og så var det kattens tur til at blive forskrækket — den for ud i haven og op i et højt træ — og der sad den og hvæsende, medens mor stod nede på jorden og skældte ud.

★ ★ ★

Hvorfor er himlen blå?

Himlen får sin blå farve fra sollyset. Sollyset ser ganske vist hvidt ud, men i virkeligheden består det af lysstråler af alle de samme farver, som I kender fra regnbuen: rød, gul, grøn, blå og violet. Når solens lys som et stort strålebundt lyser sig vej gennem luften, rammer det ustandselig småpartikler, og derved spredes lyset til alle sider. Men der spredes mest af det

blå lys. Og derfor ser I, når I kigger op i luften, himlen som et blåt tag over jeres hoveder.

ONKEL IB

Måske har du også noget, du gerne vil have svar på. Stil spørgsmålene til *Samvirke*, Njalsgade 15, København S., mærket: Onkel Ib.

LØSNING: Ved flod stiger alle de fartøjer, der ligger på vandet samtidig med ikke komme op på skibet på denne måde.

VI SKAL SELV BESTEMME VORT UDSEENDE

At selv amerikanerne efterhånden har fået nok af de højbarmede kvinder, "idealere", som f. eks. repræsenteres af

HUSMODEREN HAR ORDET

Marilyn Monroe, viser den iver, hvormed de nu søger at henlede opmærksomheden på den tækkelige og ladylike filmskuespillerinde Grace Kelly. Er det nu hende, de vil have os til at ligne? Et fremskridt ganske vist, men hvorfor skal vi i det hele taget ligne andre end os selv?

Det ligger i den menneskelige natur, at man helst vil være »som alle de andre«, men det er faktisk synd for alle de helt unge piger, at man foregødler dem idealskikkelser, enten det så er som tækkelige typer eller stjerne-sexbomber.

Som kvinde vil jeg protestere mod at lade mig mit udseende diktere. Og jeg vil opfordre mine medsøstre til i højere grad at være dem selv. Kun få af os har alligevel skikkelser, der ligner de opreklamerede forbilleder. Nogle af os er korte og tykke, andre er lange og tynde. Nogle er rødhårede, andre er »ganske almindelige«. Men fælles for os alle er det, at vi har en eller flere kønne ting: hår, øjne, teint — eller hvad det nu kan være. Det må være reglen, at netop dette særligt kønne fremhæves, hvorved opmærksomheden bortledes fra det mindre kønne.

Hvordan kan man så lære at understrege det kønne og tilsløre det mindre kønne. Kunsten at klæde sig er et almindeligt punkt på aftenskoleprogrammer i England. I engelske ungdomsklubber får unge piger ofte lejlighed til at deltage i »charmekursus«. De burde nok hedde noget helt andet, for på disse kursus lærer unge piger een aften om hårets pleje, og om hvordan man selv kan ordne håret. En anden aften fortælles om føddernes pleje og betydningen af at have en smuk gang. Der gives undervisning i naturlig optræden, i pæn holdning, i hudens pleje og valg af farver, som klæder een, i personlig renlighed m. m. m.

Vor hjemlige aftenskoleundervisning er ved at optage flere af disse emner. Men var det ikke en idé, om husmoderforeningerne nu til vinter lagde sytøjet til side en gang imellem og i stedet gav medlemmerne undervisning i nogle af disse emner, gav medlemmerne »Hvordan-jeg-bliver-kønnere«-kursus. Kald det, hvad De vil, men medlemmerne vil blive glade for sådanne eftermiddage.

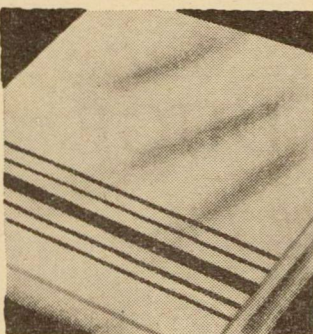
MOR TIL TRE

SÅDAN

klarede vi problemet

Vor lille tre-årige pige Tove blev tit forulempet af en stor dreng, fortæller *En mor i København*. En dag havde hun fået en særlig slem medfart og blev syg om aftenen — dog af en halsbetændelse. Næste dag mødte min mand drengen. »Kender du en lille pige, der hedder Tove?« Ja, det gjorde han. »Kender du også en stor dreng, der altid er så styg ved hende, i går slog han hende så slemt, at hun er syg og skal have læge?« Nej, det gjorde han selvfølgelig ikke. »Du ser rar ud, her har du en krone, vil du så ikke nok hjælpe Tove, hvis den væmmelige dreng igen slår hende?« Det lovede han. Aldrig er en krone givet så godt ud. Han blev hendes riddermand for fremtiden. — *Honorar, 25 kr., tilsendes*

EN MOR.

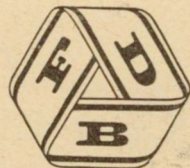
47507

Smukt, lyst
heluldent tæppe
af meget fin
kvalitet.

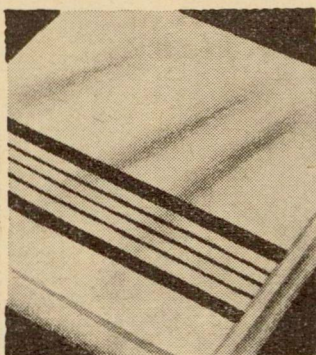
125×190 cm **46,90**

140×190 cm **52,60**

160×190 cm **59,95**

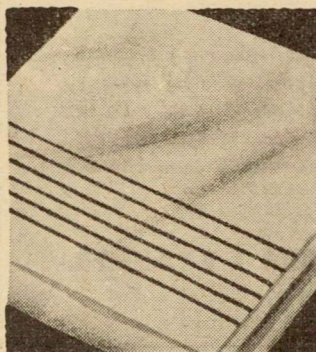
...VI REDER SENG

med et lunt
uldtæppe

47530

Lyst heluldent
tæppe med bort,
125×190 cm **28,40**
140×190 cm **31,80**

47505

Prima heluldent
tæppe med bort,
125×190 cm **39,35**
140×190 cm **44,00**

DET BETALER SIG AT KØBE I BRUGSEN

Med hensyn til at bevare gærens hæveevne i tolv-fjorten dage kan dette ganske vist lade sig gøre, men kun under så specielle køleskabsbetingelser, at en almindelig husmoder næppe vil kunne praktisere det.

Gullasch bliver en festret, når De serverer den med mange små skåle til.

Til vintermørke hører hjemmebyg-
ge. Steg æbler i kakkelloven og læs
højt for børnene om Robinson Crusoe,
Peter Plys, Pinocchio, Oliver Twist el-
ler Morten Pontoppidans „Odysseen“,
Olfriks „Danske Heltesagn“ eller
„Mands Vilje“ (om Livingstone) skre-
vet af Ulstrup.

Når maskerne på nylonstrømperne løber, skyldes det som regel et udtræk. Disse kan repareres, så de slet ikke ses, hvorved man undgår kalamitetten. På crepe-nylon-strømperne løber maskerne ikke, men disse skal til gengæld tages meget forsigtigt på, rulles langsomt hele vejen op, så strækket fordeles, og skafterne ikke slides.

Er der noget så dejligt som gule ærter på en kold novemberdag? Hvis De kommer lidt natron i ærterne, behøver de ikke stå i blød et døgn, men kan tilberedes med det samme. Og så bliver retten samtidig mere fordeløjlig.

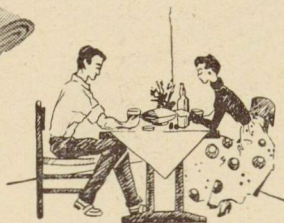
En mor til syv fra et lille husmandssted skriver: „Når jeg er langt nede og synes, mange andre har det bedre, læser jeg i min dagbog: om fester i hjemmet, overståede uheld og sygdomme, om vore børn, en god lille familierejse, eller en eller anden nød, som har gået mig nær, måske et avisudklip, der hjalp mig i hverdagens kamp. Så takker jeg for, hvad der tilfaldt mig i livet, og er atter glad. Prøv det!“

Krydderier i praktisk pakning

Nu kan man i Brugsen købe krydderier, der er indpakket i aluminiumsfolie. De nye poser yder en effektiv beskyttelse af krydderierne, idet hverken olie eller de flygtige aromastoffer kan trænge ud af poserne. Man får altså fuld valuta for pengene og opnår samtidig den fordel at kunne opbevare krydderierne sammen med andre varer uden at ødelægge disse.

Poserne fremtræder i et nydeligt udstyr med en lille forklaring på bagsiden af hver pose om, hvor krydderierne kommer fra.

til hverdag

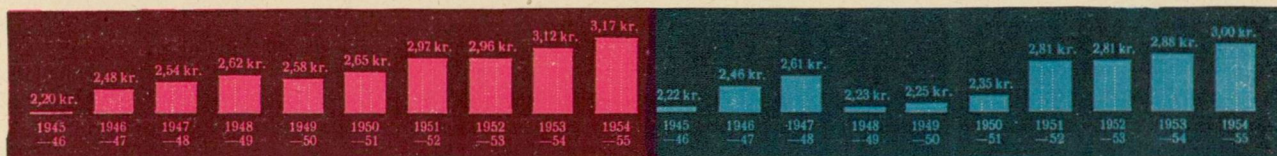
Kr. 11.30

14/213 Smuk silkedug i farverne
elf, blå, rosa, grøn og sølvgrå.
Føres i størrelser fra 130 x 130 til
130x300. Str 130x130 **kr. 22,70**
Føres med tilsvarende servietter.

DET BETALER SIG AT KØBE I BRUGSEN

Hvor meget er maden blevet dyrere?

Landhusholdninger

Hvad koster det daglige madforbrug pr. voksen mand? Det fremgår af tallene oven over søjlerne, der viser udviklingen i de sidste ti år. De røde søjler gælder landbrugs-husstande, de blå andre husstande på landet, for eksempel håndværkere og lignende

Ikke landhusholdninger

Altning bliver da også dyrere og dyrere, sukker husmødrene — ikke uden grund. Hvor meget dyrere kan man få at vide i en beretning fra De samvirkende danske Husholdningsforeninger. Her findes nemlig tabeller, der viser den gennemsnitlige mad-dagspris fra 1945—55, d. v. s. prisen på det daglige forbrug af madvarer pr. voksen mand i husstandene.

Hvordan tallene er fremkommet, ses af nedenstående oversigt fra 1954—55, baseret på regnskaber fra 76 landbrugs-hjem og 9 ikke-landbrug. De forskellige udgiftsposter fordeler sig således:

	Landhusholdninger		Ikke-landbrug	
	pr. år	dag	pr. år	dag
Sødmælk	78,50	0,22	67,25	0,18
Skm.mælk,				
kærnemælk ..	5,10	0,01	6,33	0,02
Fløde, smør ...	72,40	0,20	66,10	0,18
Ost	44,18	0,12	36,14	0,10
Æg	41,32	0,11	47,37	0,13
Hjemme-				
slagting	209,06	0,57	56,01	0,15
Slagterregning	106,25	0,29	219,13	0,57
Fisk	38,02	0,10	38,70	0,11
Rugbrød,				
sigtebrød	51,72	0,14	44,94	0,12
Fint brød	38,13	0,10	62,94	0,17
Kartofler	29,29	0,08	26,87	0,07
Grøntsager	21,92	0,06	30,34	0,08
Frugt	41,23	0,11	37,40	0,10
Kolonial	366,28	1,00	357,18	0,98
	1.143,40	3,11	1.096,70	2,96
Syltepapir, fryse-				
boxleje m. m.		0,06		0,04
		3,17		3,00

Disse sidste tal — 3,17 og 3,00 kr. — viser altså simpelthen, hvad der er brugt til madlavning pr. dag (bortset fra brændsel) for hvert voksent medlem af husstanden. Ovenstående skema viser de tilsvarende tal for tidligere år. Tallene for „ikke-landbrug“ er dog næppe typiske, da de kun bygger på ni regnskaber. Men fordyrelsen er tydelig nok også her.

★ ★ ★

KLEJNER OG PANDEKAGER

Af indholdet i den nye *Bag-selv*, der hedder *Americans*, kan man efter

ønske bage vafler, klejner, pandekager, Berliner-pfankuchen eller „americans“, også kaldet „do-noughts“.

Til forskel fra tidligere *Bag-selv*-pakninger skal indholdet i *Americans*-pakningen ikke bages i ovn, men koges i en gryde i fedt eller olie. Brugsanvisning og øvrige fremgangsmåde er ty-

deligt illustreret på kartonen, således at der ingen vanskeligheder skulle være ved fremstillingen.

Den nye pakning, der således er en universalpakning, vil sikkert bringe en kærkommen variation i den populære form for hjemmebag, som *Bag Selv* pakningerne har skabt.

Fransk crepe nylon

... en dejlig strømpe til kolde dage

En elegant og meget elastisk crepe-nylon strømpe i efterårets modifarver.

Dessin 3/288, 2 × 30 denier.

12,95

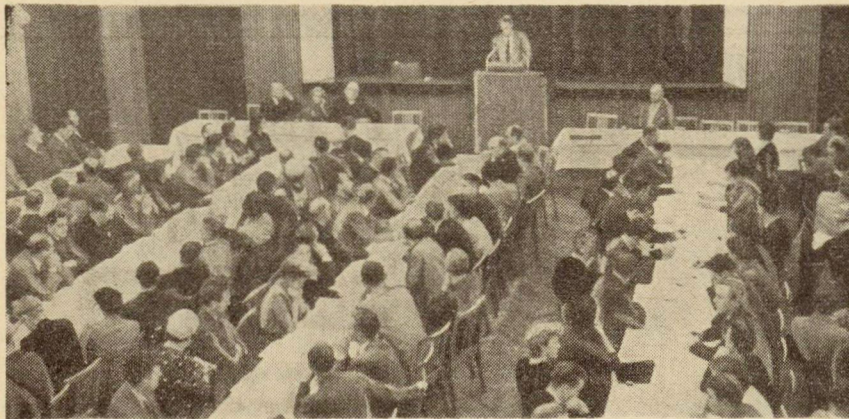

DET BETALER SIG
AT KØBE I BRUGSEN

Billedet over disse linier er taget aftenen før, HB åbnede Sønderbro-afdeling, Amagerbrogade 19. Den store, meget smukke selvbetjeningsbutik vakte berettiget opsigt, og aftenen igennem stod der tæt med interesserede tilskuere uden for vinduerne — det har der for øvrigt gjort hver aften siden åbningen.

★ ★ ★ ★

Billedet herover viser et lille udsnit af de ca. tre hundrede medarbejdere, der deltog i det årlige beretningsmøde. I billedets baggrund ses bestyrelsens formand, direktør Kaj Nielsen, medens han aflægger beretning om HBs virksomhed, den samme beretning, som blev aflagt for repræsentantskabet. På beretningsmødet har medarbejderne adgang til at stille spørgsmål og gøre henstillinger vedrørende driften.

Valgene til repræsentantskabet

I forrige nummer af *Samvirke* omtalte vi forløbet af de første 2 af årets kredsmøder. De øvrige 12 kredsmøder er nu forlængst afholdt — de forløb ligesom de første møder pænt og stilfærdigt og i en god ånd. Antallet af fremmødte medlemmer var i år gennemgående noget større end de nærmest foregående år, og de fleste steder førte man en saglig og interessant diskussion såvel om de principielle linier i HBs virksomhed som om detaljer i dagliglivet.

Ved valgene til repræsentantskabet skete der kun få ændringer. I forrige nummer omtalte vi valgene i 3. og 8. kreds. I de øvrige kredse blev resultatet følgende:

I 1. kreds genvalgte kredsformand, viforretningsfører Robert Sørensen. Kredsen skulle vælge 1 repræsentant mindre end hidtil, den sidstvalgte repræsentant, montør Aage B. Juhl, trak sig derfor tilbage, og ingeniør M. Holst Jensen og for-

retningsfører Axel B. Petersen genvalgte.

I 2. kreds genvalgte som repræsentant hovedkasserer Ejgill Jørgensen, fru Martha Poulsen og snedker Carl W. Hansen.

I 4. kreds genvalgte repræsentanterne fru Ellen Larsen og gartner Anders Andersen.

I 5. kreds genvalgte kredsformand, fhv. forbundsformand F. J. Herup, som repræsentanter for 2 år genvalgte kommunelærerinde, fru Karen Appelt og jernbanearbejder Johs. Hvidemose, og som repræsentant for 1 år genvalgte karetmager A. Mørup.

I 6. kreds genvalgte repræsentanterne murer Ole Petersen, skolebetjent Knud O. Christiansen, fru Hertha Kolbøl og fru Erna Monk; i stedet for sekretær Rasmus Reeh, der fraflyttede kredsen, valgtes arbejdsmand Søren Sørensen.

I 7. kreds genvalgte kredsformand, magasinpasser M. Marcussen.

I 9. kreds genvalgte kredsformand, opsynsmand Poul Svendsen.

I 10. kreds genvalgte repræsentanterne slotsbetjent P. B. Berthelsen og fru Sonja Petersen.

I 11. kreds genvalgte kredsformand, sekretær Svend Anker Larsen. For 2 år genvalgte som repræsentant overpostbud Hans Emil Olsen, og som ny repræsentant valgtes for 1 år kommunalarbejder Kurt Finner Nielsen.

I 12. kreds genvalgte repræsentanterne forretningsfører Aage Nielsen og boreformand Laur. Andersen.

I 13. kreds genvalgte som kredsformand maskinarbejder Oscar Christiansen og som repræsentanter fru Herdis Jexlev og forstander B. Schirmacher Jensen.

I 14. kreds genvalgte som repræsentant medlem af HBs bestyrelse Fred. Vedsø. I stedet for chauffør Otto Ludvigsen endvidere som repræsentant varmemester Bøge Pedersen.

De nye personer i HBs repræsentantskab er altså: overbetjent *Ejner Koudal*, ejendomsinspektør *Jobs. Jensen*, arbejdsmand *Søren Sørensen*, fru *Elisabeth Grim*, kommunalarbejder *Kurt Finner Nielsen* og varmemester *Bøge Petersen*.

Udgåede er montør *Aage B. Juhl*, sekretær *Rasmus Reeh*, fru *Johanne Reesen Andersen*, chauffør *Otto Ludvigsen* og metalsliber *John Nordell*.

★ ★ ★

Afdelingslederskifte

Afdelingsleder *Axel Hansen*, afdeling Vibenshus, er fratrådt sin stilling i HB for at overgå til anden virksomhed. Som hans efterfølger har bestyrelsen udpeget afdelingsleder *J. Malling Kiær*, der hidtil har haft ledelsen af afdeling Vanløse St. Som ny afdelingsleder i Vanløse St. er udnævnt ekspedient *Palle Olsen*, afdeling Bavevang.

★ ★ ★

Dividende i Magasin Anva

Udbetaling af dividende for 1954 er nu begyndt i Magasin Anva og fortsætter indtil lørdag den 19. november.

Husk at medbringe kvittering for kuponaflevering.

I ugen 7.—12. november udbetales dividende til følgende HB afdelingers medlemmer:

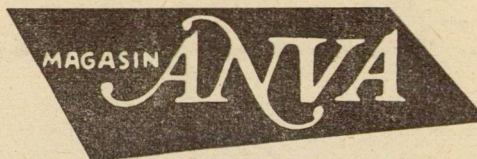
Blågård, Fælledvej, Jagtvej, Jul. Blomsgade, Tagensvej, Bremensgade, Lybækgade, Lyongade, Kirkegårdsvej, Amagerstokkene, Sundbyøster, Englandsvej, Islandsgården, Valby, Trekronerhus, Vigerslev Allé, Alholm, Damlunden, Hvidovre, Toftegårds Plads, Hvidovre Torv, Lykkebo, Brøndbyøster, Husum, Voldparken, Pileparken, Novembervej.

I ugen 15.—20. november:

Frederikssundsvej, Grøndalsvænge, Genforeningsplads, Bellahøj, Bavevang, Veksovej, Hulgårds Plads, Vanløsevej, Vanløse St., Aggersvold, Sallingvej, Islev, Tæbyvej, Ballerup, Bispebjerg, Bispeparken, Blåmunkevej, Søborg, Buddinge Hovedgade, Snogegårdsvej, Tinghøj, Farum, Lyngby, Virum, Hjortekær Hellerup, Ryparken, Svanemølle, Vibenshus, Østerbro, Ndr. Frihavnsgade, Emdrup, Møbelafdelingerne.

STOR Udstilling i

Smukke og praktiske hjem . . . INDtil 12. NOVEMBER

PÅ MAGASIN ANVA'S Udstilling VISES

hvor stort og alsidigt et område, vort magasin spænder over, når det gælder køkkenets udstyr og hjemmets udsmykning og montering. Vi viser først og fremmest, at husmoderens arbejde kan gøres lettere og behageligere, hvis hun har et godt og hensigtsmæssigt indrettet køkken. ESTO køkkenet, som vi har bygget i varehuset, er udformet af »Fællesorganisationen af almennyttige danske Boligselskaber« og er det bedste i sin art. Magasin ANVA viser også alle de moderne maskiner og redskaber, som i dag står til husmoderens rådighed. Gulvtæpper, sengetøj og madrasser er store ting i hjemmets økonomi, og derfor har vi set det som vor opgave at arbejde på at fremskaffe gode og smagfulde ting til fornuftige priser. Således er alt vort sengetøj kvalitetsgaranteret og forsynet med kvalitetsdeklaration.

DEMONSTRATION HVER DAG KL. 1430

i Magasin ANVAs restaurant. Husholdningskonsulent, fru Hanne Høeg fortæller Dem om de nye tidsbesparende maskiner og demonstrerer moderne madlavning.

I forbindelse hermed demonstration af Atlas vaskemaskine og en helt ny model af den svenske Hugin støvsuger.

Strikkeeksperten fortæller om tæppevævning og aladdinsyning samt strikning den 2. og 4. november kl. 14—17.

Skjortestrygning med det nye termostatstrygejern og vask af spun nylon skjorter demonstreres den 2. og 4. november kl. 14—17.

REKLAMETILBUD

Som reklame for udstillingen har vi desuden fremskaffet en række varetilbud, som hver for sig nok er et besøg værd.

Vi nævner et par eksempler:

Emailleret gaskomfur i en helt igennem prima kvalitet og med fuldt udstyr til 375 kr.

Stålgryder i den kendte slagfaste emaille, 18 cm 5,25, 24 cm 7,85, 28 cm 11,50.

Axminster gulvtæpper i en fremragende kvalitet med smukt mønster til priser, der trodser enhver konkurrence: 200×300 cm 288 kr. 250×350 cm 420 kr. 300×400 cm 575 kr.

Dejlige, tykke uldtæpper til den kolde tid, et smukt og tæt tæppe i farverne drap, grå, grøn eller rød til 27,50 kr. — prisen vil glædelig overraske, når De ser den fine kvalitet.

Solid bøgetræsklapstol med små skønhedsfejl 18,25 kr.

Gulvtæpper

Sengetøj

Madrasser

Sovesofaer

Senge

Gardiner

Møbelstof

Symaskiner

Kaffe- og spisestel

Badeværelser

Esto-køkken

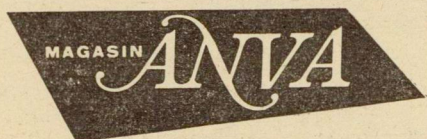
Vaskemaskiner

Køleskabe

Lamper

Stueure

Husholdningsredskaber

THORSHAVNSGADE 25-27 . TELEFON ASTA I

BUS NR. 40 FRA SØLVTORVET VIA HOVEDBANEN TIL DØREN

-en leg med **Blenda**

Stor pakke 1.40 - i BRUGSEN